

**URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA**

H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

IZVJEŠĆE

O FINACIJSKOJ REVIZIJI MINISTARSTVA OBRANE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2014. GODINU

Broj: 01/02/03-08-16-1-622/15

Sarajevo, srpanj 2015. godine

KAZALO

I	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II	IZVJEŠĆE O REVIZIJI.....	5
1.	Uvod	5
2.	Postupanje po ranijim preporukama	5
3.	Sustav internih kontrola	8
4.	Proračun	10
5.	Planiranje i izvješćivanje o radu	11
6.	Pregled rashoda proračuna	13
6.1	Tekući izdaci	13
6.2.	Kapitalni izdaci	17
6.3.	Tekući grantovi.....	17
7.	Bilanca stanja	18
8.	Javne nabave	24
9.	Ostalo	30
10.	Korespondencija.....	34
III	PRIVITAK.....	35
	FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA	35
	Pregled rashoda proračuna za 2014. godinu	
	Bilanca stanja na 31.12.2014. godine	
	Izjava o odgovornostima rukovodstva	

I MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća (bilance stanja, pregleda prihoda, primitaka i financiranja, pregleda rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama, posebnih podataka o plaćama i broju zaposlenih, pregleda dinamike zapošljavanja, pregleda stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregleda kapitalnih ulaganja i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio) u **Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) za godinu koja se završava 31. prosinca 2014. godine.

Pored finansijskih izvješća, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Ministarstva sa odgovarajućim zakonima i propisima koji imaju utjecaja na finansijska izvješća za 2014. godinu.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvješćivanja, tj. **Zakonom o financiranju institucija BiH, Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH**. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za poslovanje u skladu sa **Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za tekuću fiskalnu godinu, Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH, Zakonom o javnim nabavama BiH** i drugim odgovarajućim zakonima i propisima i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih proračunom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i primjenljivim Okvirom Međunarodnih standarda vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizionih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvješćima uslijed prijevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u cilju osmišljavanja revizionih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sustav internih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonima i propisima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizione dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom i drugim propisom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima i drugim propisima.

Mišljenje

Vjerujemo da su pribavljeni revizioni dokazi dostatni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše mišljenje.

Temelj za mišljenje sa rezervom

1. Kao što je navedeno pod točkom 7. Izvješća, u dijelu vezano za popis sredstava, obveza i potraživanja, isti nije u cijelosti izvršen u skladu sa važećim propisima;
2. Kao što je navedeno pod točkom 7. Izvješća, u dijelu koji se odnosi na pokretnu perspektivnu imovinu, odnosno na dio perspektivne imovine koji nije procijenjen i uknjižen u poslovne knjige Ministarstva, a koja će po Sporazumu o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini i dalje služiti za potrebe Ministarstva;
3. Kao što je navedeno pod točkom 8. Izvješća koja govori da još uvijek nije uspostavljen efikasan i pouzdan sustav javnih nabava, a vezano za provođenje pojedinih procedura javnih nabava i realizacije ugovora.

Mišljenje sa rezervom

Prema našem mišljenju:

- Financijska izvješća Ministarstva prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza, prihoda i rashoda na 31.12.2014. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završila na navedeni datum u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvješćivanja, osim za moguće efekte navedene u Temelju za mišljenje sa rezervom,
- Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvješćima Ministarstva u tijeku 2014. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonima i drugim propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Temelju za mišljenje sa rezervom.

Skretanje pozornosti

Ne izražavajući daljnju rezervu na dano mišljenje, skrećemo pozornost na:

- Točku 7. Izvješća vezano za kratkoročne obveze i razgraničenja u dijelu koji se odnosi na evidentiranje rashoda za robe, usluge i radove koji se suštinski odnose na narednu fiskalnu godinu;
- Točku 9. Izvješća u dijelu koji se odnosi na potencijalne obveze Ministarstva;
- Točku 9. Izvješća koja se odnosi na slabosti kod realizacije novčanih i evidentiranja nenovčanih (naturalnih) donacija.

Sarajevo, 07.07.2015. godine

GLAVNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Dževad Nekić

**ZAMJENICA
GLAVNOG REVIZORA**

Božana Trninić

II IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. Uvod

Ministarstvo je utemeljeno Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine¹. Prema odredbama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine² i Zakona o obrani³ Ministarstvo je nadležno za:

- stvaranje i održavanje obrambenog kapaciteta, kako bi se osigurala zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke neovisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine;
- nadzor nad svim aspektima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Oružane snage);
- predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim odnosima vezano za pitanja obrane;
- izradu, pregled i ažuriranje obrambene politike Bosne i Hercegovine koju odobrava Predsjedništvo Bosne i Hercegovine;
- izradu i odobravanje politika i propisa u pogledu organizacije, administracije, obuke, opremanja i uporabe Oružanih snaga;
- osiguravanje da Bosna i Hercegovina poštuje međunarodne obveze vezano za pitanje obrane;
- aktiviranje jedinica rezervnog sastava i kategorija rezervista za sve operacije, izuzev planirane obuke;
- razmještaj ili uporabu bilo kojeg dijela Oružanih snaga van Bosne i Hercegovine za sve operacije ili aktivnosti obuke;
- izdavanje instrukcija načelniku Zajedničkog štaba Bosne i Hercegovine za uporabu ili razmještanje bilo koje jedinice Oružanih snaga unutar Bosne i Hercegovine za potrebe koje nisu obuka;
- uspostavljanje postupaka za odobravanje vojne pomoći civilnim vlastima u slučaju prirodnih katastrofa i nesreća, po ovlaštenju danom od Predsjedništva Bosne i Hercegovine;
- ustanovljavanje postupaka koji osiguravaju transparentnost dužnosti Ministarstva i ostale nadležnosti definirane u Zakonu.

Odredbama Zakona o obrani definirane su organizacione i administrativne te komandne nadležnosti ministra obrane koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva BiH.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je financijsku reviziju Ministarstva za 2013. godinu o čemu je sačinjeno Izvješće o reviziji te izrazio mišljenje sa rezervom na neevidentiranje pokretne perspektivne imovine, procjenjivanje kratkoročnih tekućih obveza, popisa imovine, obveza i potraživanja te neuspostavljanje efikasnog i pouzdanog sustava javnih nabava, uz isticanje predmeta vezano za nepostojanje plana borbe protiv korupcije, racionalizaciju troškova službenih vozila i potencijalne obveze u svezi sudskih sporova.

Ministarstvu su predložene preporuke kojima se sugerira poduzimanje određenih aktivnosti na unaprjeđenju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljem poslovanju. Ministarstvo je dostavilo odgovor Uredu za reviziju u skladu sa člankom 16. stavak 3. Zakona o reviziji institucija BiH.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 42/03.

² Službeni glasnik BiH broj: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09.

³ Službeni glasnik BiH, broj 88/05.

Osvrtom na preporuke revizije date u Izvješću o reviziji za 2013. godinu te uvidom u poduzete aktivnosti, utvrdili smo sljedeće:

- **Realizirane preporuke:**

Donesen je Plan djelovanja protiv korupcije u Ministarstvu koji sadrži sljedeća dokumenta: Politike za izgradnju integriteta, sprečavanje i borbu protiv korupcije u Ministarstvu, Akcioni plan za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama za 2014. godinu i Plan integriteta Ministarstva sa jasno definiranim mjerama i aktivnostima.

Ministarstvo je, u cilju jačanja funkcije interne revizije, izvršilo kadrovsko jačanje interne revizije.

Uspostavljena je informatička podrška koja osigurava sveobuhvatne evidencije perspektivne pokretne vojne imovine.

Akontacije za putne troškove su isplaćivane na osnovu realne procjene troškova puta.

Ministarstvo je donijelo Odluku o stavljanju van snage Odluke o reguliranju isplate dnevnica vozačima.

Nisu uočene isplate iz blagajne koje nisu evidentirane u blagajničkom dnevniku.

Na osnovu prezentiranih informacija, u tijeku 2014. godine bila je jedna Odluka o isplati obveza iz prethodnih godina u iznosu od 5.569 KM, od kojih je isplaćen iznos od 2.735 KM, što predstavlja značajno smanjenje ove vrste isplata u odnosu na prethodne godine.

U postupcima javnih nabava za usluge opravke i održavanja opreme tehničke specifikacije su sveobuhvatnije i sastavljene na način da minimiziraju postojanje nepredviđenih usluga, radova i rezervnih dijelova.

Ministarstvo je donijelo Naređenje kojim je definiralo izgled i obvezu jednoobraznosti izgleda ugovora o smještaju zaposlenih.

Kreirana je rezervna kopija podataka i omogućena je kontrola zapisa u postojećem sustavu plaća kroz "log-fajlove".

Instalirana je nabavljena mrežna oprema te su povezane preostale lokacije putem SDH mreže.

- **Preporuke čija je realizacija u tijeku:**

Još uvijek nije na svim razinama uspostavljen sustav internih kontrola koji će u cilju efikasnijeg poslovanja i pouzdanog financijskog izvješćivanja, eliminirati slabosti i doprinijeti efikasnom ostvarivanju ciljeva Ministarstva.

Ministarstvo je poduzelo značajne aktivnosti u svezi procjene i uknjiženja pokretne perspektivne vojne imovine. Procijenjene vrijednosti imovine vezano za motorna vozila i letjelice unesene su u poslovne evidencije ministarstva pod šifrom naslijeđeno. Aktivnosti procjene i unosa u poslovne knjige preostale imovine uključujući i dio vozila su u tijeku.

Riješen je dio potraživanja za uplaćene avanse, međutim ista još uvijek nisu zatvorena. Također nisu riješena evidentirana potraživanja od osoba kojima je istekao mandat.

Nisu vršene isplate za prvi i zadnji dan putovanja u slučaju kada je osigurana ishrana i smještaj na službenom putu, dok se i dalje ne vrši prilaganje poziva od strane organizatora.

- **Nerealizirane preporuke:**

Iako je Ministarstvo pokrenulo određene aktivnosti na prikupljanju imovinsko pravne dokumentacije, pitanje nepokretne perspektivne vojne imovine Ministarstva, kao dio opće problematike državne imovine, još uvijek nije riješeno, tako da ista nije uknjižena u poslovne knjige Ministarstva.

Proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine nije još uvijek izvršen (kod Oružanih snaga je 27 neperspektivnih lokacija, od kojih je 11 spremnih za predaju vladama entiteta⁴).

Nije riješeno pitanje ostale pokretne imovine objavljene u službenom glasniku koja će dalje služiti za potrebe Ministarstva.

Ministarstvo nije poduzimalo značajnije aktivnosti na projektu trajnog rješavanja smještaja profesionalnih vojnih lica⁵.

Ministarstvo financija i trezora BiH je, na prijedlog zajedničkog povjerenstva, zaključilo ugovor za nabavu novog sustava za obračun plaća i naknada zaposlenih u Ministarstvu, ali implementacija ugovora ne teče planiranom dinamikom i nije realizirana do kraja 2014. godine.

Vezano za službena vozila, nisu poduzimane značajnije aktivnosti po pitanju opravdanosti postojećeg voznog parka, nije uspostavljena efikasna kontrola utroška sredstava za uporabu vozila.

Nisu nam prezentirane informacije da je izvršena procedura uništenja za opremu rashodovanu u 2012. godini kako to nalaže Pravilnik o računovodstvu.

Redoviti godišnji popis ponovno nije proveden u skladu sa relevantnim propisima i samom svrhom popisa.

Prijedlog pravilnika o obrazovanju, usavršavanju za aktivne vojne osobe još uvijek nije upućen Vijeću ministara BiH na suglasnost.

Ministarstvo je u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, ponovno evidentiralo određene troškove suprotno postojećem Pravilniku o računovodstvu i kontom planu.

Nisu poduzimane aktivnosti vezano za provođenje i evidentiranje poslovnih promjena nakon prijema naturalnih donacija, sa naglaskom na stalna sredstva.

Ponovno je na bazi provedenih revizorskih procedura utvrđeno kako postoje neslaganja u saldima obveza prema dobavljačima.

Ministarstvo nije sačinilo detaljnu analizu svih procedura javnih nabava, lociralo probleme u sustavu i iste otklonilo kako bi se javne nabave mogle provoditi na propisani način i izbjegli budući sporovi.

Ministarstvo nije Internim aktom definiralo obvezu vođenja evidencija o primljenim bankovnim garancijama, način njihovog čuvanja i odlaganja, kao i odgovornost za blagovremeno postupanje po istim. Bankarske garancije i dalje stoje kod referenta koji provodi nabavu.

⁴ Dinamika ovog procesa ovisi o nižim razinama vlasti.

⁵ Problematika smještaja detaljnije obrađena u izvješću revizije učinka „Smještaj aktivnih vojnih lica u Ministarstvu Obrane BiH“.

3. Sustav internih kontrola⁶

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća i usuglašenost poslovanja sa zakonima i pravilima. Sustav internih kontrola koji definira pitanje raspolaganja i evidentiranja imovine, kreiranje jasnih i preciznih pravila i procedura potrošnje za značajnije troškove, procedure izvješćivanja itd., po mišljenju revizije nije u cijelosti kreiran u skladu sa COSO modelom od 5 komponenti. Kontrolno okruženje predstavlja osnovicu sustava internih kontrola i podrazumijeva rukovođenje i stil upravljanja, organizacijsku strukturu i kompetentnosti i politike ljudskih resursa.

Na osnovu provedene revizije može se konstatirati kako je Ministarstvo poduzimalo određene aktivnosti na unaprjeđenju sustava internih kontrola, kao što su: aktivnosti na procjeni i evidentiranju u poslovnim knjigama vrijednosti materijalnih sredstava pokretne perspektivne vojne imovine, ostale perspektivne imovine, pripremi neperspektivne nepokretne imovine; aktivnosti vezano za realizaciju ranije danih avansa; aktivnosti vezano za razvoj sustava standardizacije, kodifikacije i kontrole kvaliteta; značajno su smanjene isplate obveza iz prethodnih godina; donesen je Plan djelovanja protiv korupcije u Ministarstvu koji sadrži između ostalog i Plan integriteta Ministarstva sa jasno definiranim mjerama i aktivnostima; izmijenjen je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju te je izvršen prijem kadrova u cilju jačanja funkcije interne revizije.

Međutim, pored pokrenutih aktivnosti, revizijom Ministarstva su uočene određene slabosti u funkcioniranju sustava internih kontrola te postoji prostor za poboljšanje i nadogradnju istog. Kao značajnije (sustave) nedostatke navodimo sljedeće:

- **Još uvijek neriješeno pitanje raspolaganja vojnom imovinom** što predstavlja rizik za efikasno i transparentno upravljanje javnim sredstvima te smetnju pri realizaciji programskih ciljeva Ministarstva. Neriješen status imovine predstavlja problem i sa gledišta računovodstvenog evidentiranja i obavljanja popisa imovine. Rješavanje pitanja vojne imovine nije u isključivoj nadležnosti Ministarstva i predstavlja svojevrsno političko pitanje⁷;
- **Neadekvatno finansijsko upravljanje sredstvima iz ranijih perioda** koje se reflektira i na tekuće poslovanje Ministarstva. Naime još uvijek nisu u cijelosti opravdani dati avansi iz ranijih godina, nisu naplaćena potraživanja od vojno-diplomatskih predstavnika, nije riješeno evidentiranje, odnosno realizacija depozita uplaćenog 2011. godine za nabavu materijalno tehničkih sredstava za provođenje protuminskih akcija;
- **Još uvijek nedovoljno pouzdan i efikasan sustav javnih nabava** - uočene su brojne slabosti sustava pri provođenju procedura javnih nabava i u primjeni važećih propisa.

Potrebno je, u cilju efikasnijeg poslovanja i pouzdanog finansijskog izvješćivanja, na svim razinama uspostaviti sustav internih kontrola koji će eliminirati navedene slabosti i doprinijeti efikasnom ostvarivanju ciljeva Ministarstva.

⁶ Sustav internih kontrola je jedinstven proces kojeg uvodi rukovodstvo i zaposleni institucije, a osmišljen je za pružanje razumnih uvjerenja da se u izvršavanju misije institucije postižu sljedeći opći ciljevi: efikasne poslovne operacije, pouzdano finansijsko izvješćivanje, usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima i zaštita imovine.

⁷ Početkom 2012. godine postignut je sporazum političkih lidera o principima raspodjele nepokretne vojne imovine, međutim još uvijek nisu konkretizirane radnje po pitanju nepokretne vojne imovine (procjena imovine, uknjižba vlasništva, evidentiranje u poslovnim knjigama).

- **Rukovođenje, organizacija i ljudski resursi**

Ministarstvom rukovodi ministar koji ima dva zamjenika: zamjenika ministra obrane za politiku i planiranje i zamjenika ministra obrane za upravljanje resursima. Veličinu, strukturu i lokaciju Oružanih snaga predlaže ministar obrane, a prijedlog usvaja Predsjedništvo BiH.

Zakon o obrani BiH definira Zajednički štab Oružanih snaga kao stručno stožerno tijelo podčinjeno ministru obrane, koje je odgovorno za planiranje, organiziranje i izvršenje naloga i zapovijedi ministra obrane.

U Ministarstvu se državni službenici, zaposlenici i djelatna vojna lica raspoređuju na poslove i zadatke u skladu sa važećim zakonima i Pravilnikom o unutarnoj organizaciji Ministarstva. Pravilnikom o unutarnoj organizaciji Ministarstva od 28.07.2006. godine su propisane nadležnosti, način rukovođenja i sistematizacija radnih mjesta u Ministarstvu. Pravilnik o unutarnoj organizaciji predlaže Ministarstvo, a potvrđuje ga Vijeće ministara BiH. Unutarnja organizacija u Ministarstvu zadovoljava potrebe za ljudskim resursima i ne koriste se drugi vidovi zapošljavanja. Ministarstvo sprovodi sveobuhvatnu analizu opisa poslova radnih mjesta sistematiziranih u Ministarstvu kroz koju nastoji da sagleda funkcionalnost u skladu sa odobrenom sistematizacijom.

U procesu revizije sagledano je i upravljanje ljudskim resursima Ministarstva. Pod upravljanjem ljudskim resursima podrazumijevaju se međusobno povezane aktivnosti i procesi od kojih su najvažniji: planiranje broja radnih mjesta, analiza poslova tj. radnih mjesta, definiranje kompetencija i vještina za svako radno mjesto, proces selekcije, profesionalna obuka i razvoj zaposlenih, unaprjeđenje znanja i vještina zaposlenih, motivacija zaposlenih i međuljudski odnosi te komunikacija sa zaposlenim.

Rukovodeći državni službenici razvijaju vještine i stručnosti kroz programe obuke Agencije za državnu službu, Direkcije za europske integracije BiH, Program ProAccession, kao i učenje engleskog jezika u Ministarstvu. Za navedene obuke ne izdvajaju se posebna finansijska sredstva, Agencija za državnu službu BiH i Direkcija za europske integracije BiH realizira obuke iz svojih proračuna.

Ministarstvo je u prethodnom razdoblju, u cilju definiranja strateških opredjeljenja u sustavu upravljanja ljudskim resursima, donijelo niz politika upravljanja i razvoja ljudskih resursa: Politika razvoja funkcije menadžmenta ljudskih potencijala (HRM) u Ministarstvu, Politika profesionalnog razvoja i upravljanja karijerom vojnih lica u Ministarstvu i Oružanim snagama. Svrha Politike razvoja HRM-a u Ministarstvu jeste omogućavanje izgradnje novih i jačanja postojećih kapaciteta u procesu upravljanja ljudskim potencijalima unutar civilnih struktura sustava obrane. U cilju implementacije usvojenih politika, sačinjeno je više pravilnika i procedura.

Ministarstvo provodi ocjenjivanje rada državnih službenika u skladu sa Pravilnikom o načinu ocjenjivanja rada državnih službenika u institucijama BiH, a ocjenjivanje rada vojnih lica vrši se u skladu sa Pravilnikom o ocjenjivanju rada vojnih lica u Ministarstvu i Oružanim snagama. U 2014. godini nije bilo primjera negativne ocjene rada državnih službenika.

- **Interna revizija**

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH⁸ i Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica interne revizije u institucijama BiH⁹, Ministarstvo je izvršilo izmjene Pravilnika o unutarnoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju. Pravilnikom je predviđeno da internu reviziju obavlja Jedinica za internu reviziju u kojoj su predviđena četiri radna mjesta i

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 27/08, 32/12.

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 49/12.

to rukovoditelj Jedinice i tri stručna savjetnika za internu reviziju. U 2014. godini u internoj reviziji su bila angažirana dva izvršitelja, rukovoditelj Jedinice i jedan stručni savjetnik. Početkom 2015. godine došlo je do kadrovskog jačanja interne revizije zapošljavanjem jednog stručnog savjetnika, a procedura prijema drugog savjetnika je u tijeku. Rad interne revizije zasnovan je na procedurama planiranja, izvršenja i izvješćivanja u skladu sa standardima interne revizije, te Priručniku propisanom od Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora BiH. Godišnjim planom predviđeno je pet revizija koliko je i izvršeno. Pored redovitih aktivnosti, Jedinica za internu reviziju je davala i stručna mišljenja po zahtjevima iz Ured ministra.

4. Proračun

Ministarstvo je, shodno finansijskom ograničenju, potrebama Ministarstva i Oružanih snaga i prihvaćenim obvezama, uputilo zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2014. godinu u dva dijela i to: Proračunski zahtjev do finansijskog ograničenja u iznosu od **287.589.000 KM** i to za tekuće izdatke iznos od 283.015.000 KM, kapitalne izdatke iznos od 4.274.000 KM i grantovi iznos od 300.000 KM (tekući i kapitalni grantovi); i Aneks proračunskog zahtjeva u iznosu od 19.102.000 KM. Ukupni proračunski zahtjev sa Aneksom za 2014. godinu iznosio je 306.691.000 KM.

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2014.¹⁰ godinu, Ministarstvu su odobrena sredstva u iznosu od **282.854.000 KM**. Usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2014. godinu, proračun Ministarstva je umanjen za 2.201.000 KM ili 1% kako bi se osigurala pomoć stanovništvu na područjima ugroženim poplavama, te je Ministarstvo u 2014. godini raspolagalo s proračunom od **280.653.000 KM**. Nakon tehničkih izmjena u kontnom planu u odnosu na rebalans, tekući izdaci su smanjeni, a kapitalni povećani za 169.000 KM.

U tijeku godine Ministarstvu su odobrena sredstva iz tekuće rezerve proračuna institucija BiH u iznosu 380.000 KM u svrhu financiranja izdataka koji proisteknu iz djelovanja helikoptera za pomoć civilnom stanovništvu na teritoriji pogođenoj poplavama.

Ministarstvu su prenesena neiskorištena sredstva za kapitalna ulaganja iz 2013. godine u iznosu 7.480.000 KM za remont helikoptera. Također, Ministarstvu su odobrene novčane donacije u ukupnom iznosu 2.343.803 KM, tako da je Ministarstvo u 2014. godini raspolagalo sa proračunom od **290.856.803 KM**.

Na osnovu Odluke o prestrukturiranju rashoda Ministarstva financija i trezora BH broj: 05-16-2-9050-4/14 od 12.12.2014. godine Ministarstvu je odobreno prestrukturiranje rashoda u ukupnom iznosu od 4.740.427 KM ili 1.69 %. Restrukturiranjem je izvršeno smanjenje pozicija naknada troškova zaposlenih (400.000 KM), izdaci za tekuće održavanje (2.634.150 KM), nabava opreme (1.610.027 KM) i nabava stalnih sredstava u obliku prava (96.250 KM), a povećani su: bruto plaće i naknade (300.000 KM), putni troškovi (100.000 KM), izdaci telefonskih i poštanskih usluga (30.600 KM), izdaci za energiju i komunalne naknade (632.900 KM), nabavka materijala (621.190 KM), izdaci za usluge prijevoza i goriva (1.752.528 KM), troškovi zakupa (15.000 KM), izdaci za osiguranje i troškove platnog prometa (184.800 KM) i ugovorene usluge (1.103.409 KM).

Ukupno ostvareni rashodi Ministarstva u 2014. godini iznosili su 275.105.933 KM, od čega se na proračunska sredstva odnosi 274.923.426 KM, a na novčane donacije 182.507 KM. U odnosu na proračunom odobrena sredstva, izvršenje proračuna iznosi gotovo 95%. Manje

¹⁰ 'Službeni glasnik BiH, broj: 104/13.

izvršenja u odnosu na odobrena proračunska sredstva se najvećim dijelom odnosi na kapitalne izdatke. Naime, sredstva u iznosu od 7.480.000 KM, koja su proračunom odobrena za remont helikoptera, naknadno su, posebnom odlukom Vijeća ministara BiH odobrena da se realiziraju kao višegodišnji projekt, tako da nije bilo izvršenja proračuna za ove namjene. Odstupanja izvršenja na ostalim pozicijama uglavnom su uzrokovana problemima u provođenju procedura javnih nabava. Izvršenje doniranih sredstava iznosilo je 182.507 KM (manje od 8% u odnosu na raspoloživa sredstva) što je detaljnije opisano u tački 9. Izvještaja - Donacije.

Od ukupno realiziranih proračunskih sredstava u 2014. godini (274.923.426 KM), 69% sredstava utrošeno je na bruto plaće i naknade troškova zaposlenih (189.900.913 KM), a za sve ostale rashode (tekuće i kapitalne) realizirano je 31% proračuna.

5. Planiranje i izvješćivanje o radu

- **Strateški plan, program rada i izvješće o radu**

Strateško planiranje: Strateško planiranje na nivou Ministarstva i Oružanih snaga zasnovano je na strateškim konceptualnim dokumentima¹¹.

Još uvijek je u tijeku usvajanje dokumenta Pregled obrane BiH, čiji je sastavni dio dokument Dugoročni plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga. U njemu se operacionalizira vizija razvoja Oružanih snaga definirana Obrambenom politikom BiH te pravci i ciljevi razvoja Oružanih snaga. Navedeni dokument bi trebao dati stratešku viziju razvoja obrambenoga sustava BiH do 2020. godine. Svi dokumenti vezani za strateško planiranje su zasnovani na relevantnim zakonima i objavljeni su na internet stranici Ministarstva.

Program rada: Program Rada Ministarstva za 2014. godinu sadržavao je ukupno 113 programskih aktivnosti, od čega 91 tematska, 11 normativnih i 11 međunarodnih aktivnosti. Težište aktivnosti Ministarstva utvrđene Programom rada za 2014. godinu su: završetak izrade i usvajanje dokumenta Pregled obrane i Dugoročni plan modernizacije Oružanih snaga 2011.-2020. godina, razvoj civilno vojne saradnje i pomoći civilnim organima vlasti, okončanje implementacije reformskih rješenja iz prethodne reforme u području obrane, obuka Oružanih snaga, aktivnosti u okviru Programa partnerstvo za mir i stvaranje uvjeta za euroatlantske integracije uključujući i međunarodne mirovne misije, jačanje međunarodne suradnje te nastavak formalnog konstituiranja sistemskih dokumenata. Navedene aktivnosti su identične težištu aktivnosti iz Programa rada Ministarstva za 2013. godinu.

Izvješće o radu: Ministarstvo je dostavilo Izvješće o radu za 2014. godinu Predsjedništvu BiH, Zajedničkom povjerenstvu za obranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH te Vijeću ministara BiH.

U skladu sa definiranim zakonskim nadležnostima, težište rada Ministarstva u 2014. godini bilo je usmjereno na realizaciji: programskih poslova i zadataka iz nadležnosti Ministarstva kao organa uprave Bosne i Hercegovine; aktivnosti pridruživanja NATO-u; završetka prethodnih reformskih aktivnosti. Aktivnosti Ministarstva obrane BiH su realizirane u suradnji sa svim institucijama Bosne i Hercegovine i uz stručnu podršku NATO štaba u Sarajevu i EUFOR-a.

Prema Izjavi o odgovornosti ministra Ministarstva, svi planirani programski zadaci su uglavnom u potpunosti realizirani izuzev aktivnosti u svezi izrade i usvajanja dokumenta Pregled obrane i

¹¹ Obrambena politika BiH (odobrena od Predsjedništva BiH 2008. godine), Politika odbrambenoga planiranja (odobrena od ministra obrane 2009. godine), Politika upravljanja obrambenim resursima (odobrena od ministra obrane 2009. godine), Smjernice za obrambeno planiranje (odobrene od ministra obrane u siječnju 2013. godine za razdoblje do 2018. godine), Koncept sustava programiranja, planiranja, planiranje proračuna i izvršenja.

Dugoročni plan modernizacije Oružanih snaga BiH 2011.-2020.godine i izrade planova implementacije.

Tijekom 2013. godine formirano je povjerenstvo za procjenu informatičke opreme i sredstava veze te povjerenstvo za procjenu vrijednosti namještaja i ostalih mašina i uređaja naslijeđenih od entitetskih ministarstava obrane, koje su radile na procjenama vrijednosti navedenih sredstava. Po prezentiranim podacima iznos za unos u poslovne knjige za sredstva veze i informatičku opremu bi trebao iznositi 3.242.475 KM, a namještaj i ostale mašine i uređaji bi trebali iznositi 3.856.549 KM. Sa datumom obavljanja završne revizije, unos navedenih sredstava nije još uvijek bio izvršen. Aktivnosti u vezi procjene i evidentiranja naslijeđene imovine Ministarstva su još uvijek u tijeku. Također implementacija Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe obrane i Plana vraćanja ostale pokretne vojne imovine vladama entiteta je u tijeku. Sa vladama RS i FBiH, prema informaciji iz Izvješća Ministarstva, postignut je dogovor da se proces realizira do kraja 2015. godine.

Prema navodima iz Izvješća o radu, Ministarstvo je u potpunosti realiziralo 80 aktivnosti, djelomično je realizirano 27 aktivnosti, a 6 aktivnosti je ostalo nerealizirano. Stepenn realizacije programa rada u 2014. godini je 71%. U Izvješću se navodi kako su ostvareni značajni rezultati pri pružanju pomoći civilnim vlastima u spašavanju ljudi i materijalnih dobara u slučaju prirodnih i drugih katastrofa, npr. Oružane snage su uspješno odgovorile u tijeku poplava na preko 200 zahtjeva civilnih struktura vlasti. Oružane snage su, tijekom 2014. godine, deminirale ukupno 3.576.318 m² ili 95,2 % od ukupnog godišnjeg plana protivminskih akcija za 2014. godinu što je za 1.386.212 m² ili 63,29% više u odnosu na 2013. godinu.

U Izvješću o radu za 2014. godinu istaknuti su problemi koji su utjecali na funkcionalnost rada Ministarstva. Kao problemi se navode nedostatak finansijskih sredstava koji ne dozvoljava modernizaciju Oružanih snaga te nedovoljna opremljenost suvremenim tehničkim, informatičkim i komunikacijskim sredstvima.

- **Prevenција korupcije**

Strategija za borbu protiv korupcije: Ministarstvo je u skladu sa Strategijom za borbu protiv korupcije donijelo i usvojilo određena dokumenta koja se odnose na borbu protiv korupcije i to: Politika za izgradnju integriteta, sprečavanje i borbu protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH, usvojena prosinca 2013. godine; Akcioni plan za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH, odobren 24.06.2014. godine i Plan integriteta Ministarstva, donesen 27.11.2014. godine. Izvješće o konačnom stupnju implementacije pojedinačnih mjera Akcionog plana je dostavljen Agenciji za borbu protiv korupcije dana 09.01.2015. godine.

Politikom izgradnje integriteta, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama, precizirano je da Ministarstvo daje smjernice i odobrava obuku u oblasti izgradnje integriteta, prevencije, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama. Pripadnici Ministarstva učestvuju na seminarima i radionicama u zemlji i inozemstvu koje za predmet imaju izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije, a dio pripadnika Ministarstva prisustvuje i seminarima u organizaciji NATO-a i EUFOR-a.

6. Pregled rashoda proračuna¹²

6.1 Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Bruto plaće realizirane su sa 31.12.2014. godine u iznosu od 189.900.913 KM. Ukupan broj zaposlenih u Ministarstvu ostvaren sa 31.12.2014. godine iznosio je 10.011, koliko je i odobreno Zakonom o proračunu institucija BiH. Plaće i naknade plaća obračunavaju se u skladu sa odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH¹³. Tijekom 2014. godine u Ministarstvu i Oružanim snagama radni odnos je zasnovalo 328 lica, dok je 216 lica napustilo ministarstvo po raznim osnovama.

Obračun plaća za zaposlene u Ministarstvu vrši Ministarstvo financija i trezora BiH putem Centraliziranog sustava obračuna plaća, a obračun plaća za pripadnike Oružanih snaga i dalje vrši Ministarstvo obrane putem posebnog kompjuterskog programa.

Ministarstvo financija i trezora BiH je pokrenulo procedure za nabavu softvera za obračun plaća i naknada pripadnika Oružanih snaga koji treba biti ugrađen u sustav Centraliziranog obračuna plaća i naknada koji se vodi u Ministarstvu financija i trezora BiH (COIP). Ugovor je zaključen sa firmom NITES Banja Luka. Realizacija ugovora je započeta u svibnju 2013. godine. Pravobraniteljstvo BiH je dalo pozitivno mišljenje na nacrt ugovora za nabavu novog sustava obračuna plaća i personala za potrebe Ministarstva. Njihova predviđanja su bila da će kompletan projekt biti završen sa 31.12.2014. godine. Međutim, implementacija softvera je još uvijek u tijeku.

Aktivnost na projektu „Implementacija informacionog sustava za obračun plaća i naknada HRMS i Payroll za Oružane snage BiH“ za razdoblje 04.08.-30.09.2014. godine u dijelu usuglašavanja stavova po pitanju tumačenja tenderskog zahtjeva, a koji se odnosi na Upravljanje ljudskim resursima u Oružanim snagama, između implementatora firme „Nites“ i predstavnika ministarstva nije okončana.

Dodaci na plaću: Prilikom obračuna plaća vrši se i obračun posebnog dodatka na plaću za profesionalna vojna lica u Ministarstvu i Oružanim snagama na osnovu Odluke Vijeća ministara o posebnim dodacima na plaću za profesionalna vojna lica u Ministarstvu i Oružanim snagama¹⁴. U tijeku 2014. godine isplaćeni su sljedeći dodaci: Deminerski dodatak (1.894.631 KM), Deminerski dodatak-NUS (417.057 KM), Letački dodatak (530.277 KM), Dodatak za službu na izdvojenim visinskim objektima (104.169 KM), dodatak za rad na dužnosti na kojoj je lice izloženo djelovanjima štetnim po zdravlje (135.650 KM) i položajni dodatak (568.154 KM).

- **Naknade troškova zaposlenih**

Značajne naknade odnose se na izdatke za prijevoz (13.701.497 KM), topli obrok (9.756.503 KM), regres (3.000.272 KM), odvojeni život (6.449.370 KM), naknada za smještaj vojnih i drugih lica (7.614.451 KM), naknade troška smještaja dužnosnika (679.200 KM) pomoć u slučaju smrti (1.022.844 KM), naknade za mirovne misije (1.999.114 KM), otpremnine (395.795 KM) te ostale posebne naknade (398.940 KM).

¹² Pregled rashoda proračuna za 2014. godinu prikazan je u Tablici I u privitku Izvješća.

¹³ Službeni glasnik BiH, broj 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13 i 87/13.

¹⁴ “Službeni glasnik BiH” broj 2/2009.

Zbog nedostatka sredstava izvršeno je knjiženje u iznosu od 95.318 KM na naknadama troškova zaposlenih, iako se navedeni iznos odnosi na putne troškove, a zbog nedostatka sredstava na poziciji naknada. Time su naknade precijenjene za navedeni iznos.

Ministarstvo treba evidentirati troškove u skladu sa postojećim Pravilnikom o računovodstvu i kontom planu, a u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, koristi druge zakonske mogućnosti.

- **Putni troškovi**

Zakonom o proračunu za 2014. godinu Ministarstvu su odobreni putni troškovi u iznosu od 3.109.000. U tijeku godine izvršeno je restrukturiranje kojim su putni troškovi povećani za 100.000 KM. Proračun je realiziran u cijelosti, a zbog nedostatka sredstava na grupi konta putni troškovi iznos od 95.318 KM je knjižen na naknade zaposlenih. Ostvareni troškovi odnose se na troškove putovanja u zemlji 1.774.730 KM, i troškove putovanja u inozemstvu 1.334.270 KM.

Značajni izdaci na putnim troškovima u inozemstvu obuhvaćaju troškove prijevoza javnim sredstvima u inozemstvu (335.315 KM), troškove smještaja u inozemstvu (145.381 KM) i troškove dnevnica u inozemstvu (817.163 KM). Putni troškovi u zemlji najvećim dijelom se odnose na dnevnice u zemlji (1.747.017 KM). U odnosu na isti period prethodne godine putni troškovi su veći za cca 16 %.

Putovanja u zemlji uglavnom su se odnosila na obavljanje redovitih aktivnosti Ministarstva i Oružanih snaga (sigurnosne provjere pripadnika OSBIH, obilježavanje godišnjica, obilazak lokacija OSBIH, implementacija programa) dok se putovanja u inozemstvo uglavnom odnose na bilateralne sastanke, konferencije, seminare, tečajeve, misije i dr.

Na testiranom uzorku putnih naloga u zemlji i inozemstvu za zaposlene u Ministarstvu te pripadnike Oružanih snaga uočili smo da kod putnih naloga u inozemstvu uglavnom nisu priloženi pozivi organizatora sa specifikacijom troškova koje snosi organizator, čime je otežano praćenje odluke Vijeća ministara BiH kojom je definirano da ako je na službenom putovanju osigurana besplatna ishrana (minimalno polupansion) pripadajuća dnevnicu treba da se umanjuje za 70%.

Ne osporavajući specifične potrebe Ministarstva i Oružanih snaga za službenim putovanjima u zemlji i inozemstvu, preporučamo Ministarstvu da uz putne naloge osigura prilaganje cjelokupne korespondencije sa organizatorom (pozivi, specifikacija troškova koje snosi organizator).

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga ostvareni u 2014. godini iznose 745.719 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za fiksne telefone (472.291 KM), mobilne telefone (159.018 KM) i troškove interneta (57.244 KM).

Odlukom o visini troškova za službene mobilne telefone utvrđeno je pravo na uporabu službenih mobilnih telefona i visina troškova. Pravo na mjesečnu naknadu troškova službenih mobilnih telefona u Ministarstvu ima 86 zaposlenika, u rasponu od 20 KM za vozača i referenta, do 400 KM za ministra i zamjenike ministra, a pravo na mjesečnu naknadu troškova službenih mobilnih telefona u Oružanim snagama ima 192 osoba. Prosječni mjesečni izdaci za mobilne telefone u 2014. godini u Ministarstvu iznose 4.168 KM, dok u Oružanim snagama iznose 7.811 KM. U Ministarstvu kao i za Oružane snage vode se mjesečne evidencije potrošnje mobilnih telefona, a nastala prekoračenja se odbijaju od plaće.

- **Izdaci za energiju i komunalne usluge**

Zakonom o Proračunu za 2014. godinu Ministarstvu su odobreni troškovi za energiju i komunalne usluge u iznosu od 7.475.900 KM, a isti su realizirani u iznosu od 6.408.010 KM ili 85,72 %. Značajniji troškovi odnose se na izdatke za energiju (3.462.893 KM), lož ulje (1.493.844 KM), vodu i kanalizaciju (735.459 KM) i centralno grijanje (344.339 KM).

Zaprimanje faktura vrši se u skladu sa Odlukom o standardnim operativnim procedurama stvaranja obveza i unosa podataka putem ISFU u Glavnu knjigu trezora. Svi računi za komunalne usluge (energija, voda, plin, grijanje, itd.) dostavljaju se direktno na adresu Ministarstva radi ažurnosti evidentiranja i blagovremenog podnošenja faktura na plaćanje kako bi se izbjeglo plaćanje kamata, što je znatno utjecalo na smanjenje kamata u odnosu na raniji period.

Ministarstvo vodi evidenciju o komunalnim troškovima po mjesecima. S obzirom da postoje neslaganja u pogledu neizmirenih obveza između Ministarstva i određenih dobavljača za komunalne usluge, u prethodnom periodu i tijekom tekuće godine Ministarstvo je provodilo aktivnosti na usuglašavanju obveza sa navedenim dobavljačima koje nisu dale očekivane efekte. Značajnije razlike se odnose na neusuglašene obveze prema Elektro distribucijama, koje je potrebno adekvatno obrazložiti i dokumentirati u suradnji sa ovim dobavljačima.

Lož ulje: Ukupna realizacija na kontu lož ulje iznosila je 1.493.844 KM. Procedura nabave je provedena putem otvorenog postupka koji je sadržavao četiri lota (jedan za mazut, a tri geografski grupirana po lokacijama odnosno kasarnama za lož ulje extra lako). Kao najpovoljniji ponuđač izabrana je Hifa Petrol d.o.o. sa kojom je zaključen ugovor u ukupnoj vrijednosti od 1.498.620 KM. Nabavke su izvršene u skladu sa potrebama kasarni, a na osnovu rasporednih naloga koji su dobavljačima dostavljeni kao dopuna uz narudžbenice. Isporku su pratile otpremnice koje su potpisivale odgovorne osobe na lokacijama – kasarnama i istovremeno sastavljale zapisnik o prijemu. Ispostavljene fakture su u skladu sa zaključenim ugovorom.

- **Izdaci za nabavu materijala**

Zakonom o proračunu za 2014. godinu Ministarstvu su odobreni izdaci za nabavu materijala u iznosu od 10.345.590 KM, a realizirani su u iznosu 7.940.907 KM ili 76,76%. Najznačajniji troškovi odnose se na uredski materijal (325.336 KM), auto gume (442.199 KM), izdatke za odjeću, uniforme i platno (1.231.582 KM) i hranu i prehrambeni materijal (5.186.878 KM).

- **Izdaci za uporabu vozila**

Evidentirani izdaci za uporabu vozila i helikoptera iznose 9.189.404 KM. Značajniji troškovi odnose se na izdatke za nabavu goriva (5.933.276 KM), izdatke za mlazno gorivo (1.378.507 KM) te izdatke za popravak i održavanje vozila (1.227.870 KM).

Procesom revizijom obuhvaćeno je korištenje i održavanje službenih putničkih vozila Ministarstva i vojnih putničkih vozila Oružanih snaga. Prema dostavljenim podacima u 2014. godini, 34 vozila su bila na raspolaganju zaposlenicima Ministarstva, a 38 putnička vozila na raspolaganju pripadnicima Oružanih snaga.

Internim pravilnikom je definirano da pravo raspolaganja vozilom 24 sata u Ministarstvu imaju ministar i zamjenici ministra (duže po dva vozila). Međutim, uvidom u dokumentaciju može se konstatirati da su i u 2014. godini pravo raspolaganja vozilom 24 sata imale i druge osobe.

Prema dostavljenim podacima, izdaci za servis 34 vozila koja koriste zaposlenici Ministarstva iznosili su 78.743 KM. Uvidom u prezentirane troškove servisa pojedinih vozila može se konstatirati da su isti za pojedina vozila visoki i da se ponavljaju iz godine u godinu.

Ustanovljeno je da nije uspostavljen efikasan sustav praćenja, odnosno evidentiranja troškova održavanja službenih vozila (redovan ili vanredan servis) te da se ne vrše analize troškova vezanih za uporabu vozila. Ministarstvo nema uspostavljenou pouzdanu bazu podataka o troškovima uporabe i održavanja vozila, a koja bi predstavljala temelj za samu ocjenu opravdanosti za izdavanje odobrenja servisiranja vozila.

Preporučamo Ministarstvu da u cilju kontrole i efikasnijeg raspolaganja odobrenim sredstvima, sačini pouzdanu bazu podataka za svako vozilo koje se koristi za potrebe rada Ministarstva, posebno imajući u vidu činjenicu da je u tijeku racionalizacija voznog parka u skladu sa odlukom Vijeća ministara.

Način uporabe i kriteriji sljedovanja vozila u Oružanim snagama definirani su internim aktima. Procesom revizije su obuhvaćena vojna putnička vozila (bez borbenih i neborbenih vozila i inženjerskih mašina). Prema podacima Zajedničkog štaba, u Oružanim snagama u uporabi je 38 putničkih vozila, od čega je šest vozila dato na uporabu 24 sata dnevno. Izdaci iskazani za servis i održavanje vozila su 75.010 KM. Uvidom u dostavljene podatke može se konstatirati kako su značajni izdaci (33.521 KM ili 44% od ukupnih troškova) evidentirani za održavanje šest vozila. *S obzirom da su Oružane snage uspostavile sustav evidentiranja i praćenja utroška sredstava za održavanje vozila preporučamo da se detaljno analiziraju razlozi zbog kojih su značajni izdaci evidentirani za servisiranje pojedinih vozila, a u cilju ocjenjivanja ekonomičnosti istih.*

U Izvješću o reviziji Ministarstva za 2012. godinu, Ministarstvu je sugerirano da se obrati Ministarstvu financija i trezora BiH za otvaranje novih kontnih brojeva ili podbrojeva, koji bi služili za evidentiranje troškova vezanih za vozila koja se ne ubrajaju u kategoriju M1 vozila. Ministarstvo je poduzimalo određene aktivnosti po ovom pitanju, ali iste nisu rezultirale osiguravanjem praćenja troškova održavanja vozila podjelom na M1 vozila i ostala vozila.

Preporučamo Ministarstvu da osigura knjigovodstveno praćenje održavanja motornih vozila za prijevoz putnika, koja osim sjedišta vozača imaju još najviše osam sjedišta (M1 vozila) i drugih vozila na motorni pogon (borbena i neborbena vozila, inženjerske mašine, autobusi itd.).

Izdaci za mlazno gorivo: Izdaci za mlazno gorivo evidentirani su u iznosu 1.378.507.KM. Analizirajući evidentirane izdatke može se konstatirati kako su izdaci za nabavu mlaznog goriva u 2014. godini iznosili 358.507 KM i isti su financirani iz rezerviranih sredstava u 2013. godini (96.000 KM) i iz tekućeg proračuna (262.507 KM). Krajem 2014. god na razgraničene rashode su evidentirana sredstva u vrijednosti od 1.116.000 KM. Rezerviranje sredstava izvršeno je u skladu sa instrukcijom Ministarstva financija i trezora, a na osnovu zaključenih ugovora sa izabranim dobavljačima.

- **Unajmljivanje imovine i opreme**

Izdaci unajmljivanja prostora ili zgrada ostvareni u 2014. godini iznose 314.966 KM i odnosi se na smještaj operativne komande na osnovu sporazuma između NATO Štaba u Sarajevu, snaga Evropske unije u Bosni i Hercegovini i Ministarstva te najam prostora za vojno diplomatske predstavnike.

- **Izdaci za tekuće održavanje**

Izdaci za tekuće održavanje sa 31.12.2014. godine ostvareni u iznosu od 2.642.282 KM, a koji se odnose na izdatke za popravak i održavanje opreme (1.695.142 KM) te izdatke za popravak i održavanje zgrada (772.156 KM).

Usluge popravke i održavanja opreme (1.695.142 KM): odnose se na opravku i održavanje transformatorskih stanica, telefonskih centrala, termoenergetskih postrojenja, helikoptera, kuhinjsko - trpezarijske opreme, rashladnih uređaja, kompjuterske opreme itd. na lokacijama Ministarstva i Oružanih snaga širom BiH, a u skladu sa važećim ugovorima zaključenim nakon provedenih procedura nabava.

Pored redovitih aktivnosti na opravci i održavanju opreme u Ministarstvu su u tijeku 2014. godine izvršene i usluge hitnih intervencija na servisiranju i održavanju naoružanja i vojne opreme za potrebe Ministarstva i Oružanih snaga za 2014. godinu. Hitne intervencije su vršene u skladu sa Odlukom o postupanju u slučaju potreba za uslugama i održavanju naoružanja i vojne opreme za potrebe Ministarstva i Oružanih snaga za 2014. godinu.

Opravka i održavanje zgrada (772.156 KM): Obuhvata izvođenje građevinsko zanatskih i instalaterskih radova na osnovnom održavanju infrastrukture i objekata prema zaključenim okvirnim sporazumima sa izabranim dobavljačima, a u skladu sa potrebama za ovom vrstom usluga te nabavu građevinskog materijala u svrhu infrastrukturnog održavanja objekata.

- **Ugovorene usluge**

Izdaci za ugovorene usluge ostvareni su u iznosu 2.394.330 KM. Značajniji izdaci odnose se na: izdatke za reprezentaciju (330.217 KM), izdatke za hardverske i softverske usluge (246.051 KM), usluge primarne zdravstvene zaštite (449.021 KM), troškovi spora (563.017 KM).

Usluge reprezentacije (330.217 KM): Odlukom o pravu, načinu i visini troškova za finansijska sredstva reprezentacije u Ministarstvu BiH od 29.03.2012. godine propisana su pravila korištenja reprezentacije kao i mjesečna ograničenja ukupnih prava na reprezentaciju u bifeima u zgradi Ministarstva za napitke (kava, sok, mineralna voda, čaj i sl.). Odobreni iznosi reprezentacije kreću se od 60 KM koliko imaju zamjenici komandanta Oružanih snaga i komandanta brigada, savjetnici ministra i savjetnici zamjenika ministra i šefovi ureda do 500 KM koliko ima ministar obrane BiH.

6.2. Kapitalni izdaci

Kapitalni izdaci u 2014. godini iznose **1.954.089 KM** (proračun 1.906.066 KM, donacije 48.023 KM), a odnose se na opremu (1.933.844 KM) i stalna sredstva u obliku prava (20.245 KM).

Ministarstvo je u 2014. godini izvršilo izmjenu namjenske strukture kapitalnih izdataka na osnovu suglasnosti Ministarstva financija i trezora BiH. Suglasnost se odnosi na izmjenu namjenske strukture kapitalnih ulaganja u ukupnom iznosu 2.175.323 KM koja uključuje nabavu opreme u iznosu 1.985.573 KM i nabavu stalnih sredstava u obliku prava u iznosu 189.750 KM. Izmjena namjenske strukture kapitalnih ulaganja odnosi se na smanjenje: opreme za prijenos podataka i glasa (145.550 KM), motornih vozila (833.379 KM), elektronske opreme (100.000 KM), fotografske opreme (1.519 KM), vojne opreme (1.007.450 KM), specijalne opreme i monitoringa (150.000 KM), ostale opreme (255.620 KM) i softvera (26.650 KM), te povećanje računarske opreme (719.578 KM) i ostale opreme (163.913 KM).

6.3. Tekući grantovi

PROGRAM "PERSPEKTIVA" - NATO TRUST FOND

Tijekom 2010. godine je uspostavljen NATO Trust Fund II, pod nazivom NATO Perspektiva Program za Bosnu i Hercegovinu za period 2010. – 2012. godina, kada je očekivan najviši

odliv vojnog personala, zbog nemogućnosti produžetka ugovora uslijed godina starosti. S obzirom da je NATO Trust Fund zaključen krajem 2013. godine, Ministarstvo je imalo obvezu da nastavi vlastiti projekat zbrinjavanja otpuštenog personala, za koje namjene je u 2014. godini u proračunu odobreno 300.000 KM na sljedećim pozicijama: Grantovi pojedincima 50.000 KM i Kapitalni grantovi pojedincima i neprofitnim organizacijama 250.000 KM. Sredstva su predviđena za zbrinjavanje 71 lice koje se u 2014. godini nalaze u procesu tranzicije i zbrinjavanja.

Vijeće ministara BiH je 13.10.2014. godine donijelo Odluku o realizaciji granta za implementaciju programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva i Oružanih snaga u 2014. godini. Navedenom Odlukom je određeno da se provođenje potrebne procedure, utvrđivanja i evidentiranja korisnika sredstava i utvrđivanja oblika i visine pomoći za svakog korisnika izvršiti prema propisima i kriterijima koji reguliraju ovu oblast ¹⁵.

S obzirom da su odluke¹⁶ koje reguliraju danu problematiku donesene krajem 2014. godine Ministarstvo nije realiziralo sredstva iz program "Perspektiva" te su ista rezervirana na osnovu instrukcije Ministarstva financija i trezora BiH, kako bi se započete aktivnosti oko praktične tranzicijske asistencije otpuštenih lica mogle implementirati tijekom 2015. godine.

7. Bilanca stanja¹⁷

Ukupna aktiva Ministarstva odnosi se na novčana sredstva u blagajni (192.413 KM), kratkoročna potraživanja (635.199 KM) i stalna sredstva (239.464.731 KM). Ukupna pasiva Ministarstva odnosi se na kratkoročne tekuće obveze (4.385.293 KM), kratkoročne tekuće obveze prema zaposlenima (20.375.530 KM), kratkoročna razgraničenja (10.477.277 KM) i izvori sredstava (239.464.731 KM).

U Bilanci stanja iskazani su izvori sredstava u iznosu 239.464.731 KM i odgovaraju sadašnjoj vrijednosti stalnih sredstava. Ministarstvo je izvršilo popis stalnih sredstava, novčanih sredstva, potraživanja i obveza.

• Novčana sredstva

Novčana sredstva u Ministarstvu na 31.12.2014. godine iskazana su u ukupnom iznosu od 192.413 KM, a odnose se na novčana sredstva u blagajnama. Pregledom na bazi uzorka blagajničkih izvješća blagajne u sjedištu Ministarstva konstatirano je da su putem blagajne tijekom 2014. godine uglavnom isplaćeni putni troškovi, akontacije za službena putovanja te sitni materijalni troškovi. Uvidom u isplate sa blagajne konstatirano je da se u tijeku godine kroz blagajnu vršila nabava avio karti za službena putovanja u inozemstvo. Naime, ugovor za nabavu avionskih karata zaključen sa dobavljačem istekao je u ožujku 2014. godine. Do zaključenja novog ugovora koji je potpisan u kolovozu 2014. godine, troškovi nabave avionskih karata pravdali su se kao troškovi službenog putovanja kroz blagajnu.

Uzimajući u obzir značaj sredstava koji se izdvajaju za ove svrhe, mišljenja smo da je potrebno izvršiti analizu isplata kroz blagajnu i poduzeti aktivnosti da se što je moguće veći broj transakcija odvija bezgotovinski.

¹⁵ Politika tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH, Program tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH "Perspektiva", Pravilnik o tranziciji i zbrinjavanju otpuštenog personala MO i OS BiH i Operativno uputstvo za asistenciju otpuštenog personala MO i OS BiH.

¹⁶ Odluka Vijeća ministara BiH o realizaciji granta za program "Perspektiva" od 13.10.2014. godine; Odluka o kriterijima za dodjelu pomoći iz sredstava granta krajnjim korisnicima Programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH "Perspektiva" u 2014. godini od 03.11.2014. godine i Odluka o izmjenama odluke o kriterijima za dodjelu pomoći iz sredstava granta krajnjim korisnicima Programa tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala MO i OS BiH "Perspektiva" u 2014. godini od 12.01.2015. godine.

¹⁷ Bilanca stanja na 31.12.2014. godine prikazana je u Tablici II u privitku Izvješća.

- **Kratkoročna potraživanja**

Kratkoročna potraživanja iskazana u bilanci stanja iskazana na 31.12.2014. godine iznose 635.199 KM. Potraživanja se sastoje od ostalih potraživanja (535.675 KM) i potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge - avanse (99.524 KM). Za iskazana potraživanja Ministarstvo vodi odgovarajuće pomoćne evidencije.

Potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge (avansi) iskazana su u iznosu od 99.524 KM i odnose se na dobavljača TRZ Hadžići. U odnosu na prethodnu godinu, ova potraživanja su manja za 253.721 KM. Informirani smo kako je u Ministarstvo pristigla ponuda od dobavljača za isporuku rezervnih dijelova čime bi zatvorio dati avans.

Ponovno preporučamo Ministarstvu poduzimanje mjera koje će rezultirati rješavanjem nastalih potraživanja za date avanse.

Potraživanja od vojno diplomatskih predstavnika u inozemstvu zaključno sa 31.12.2014. godine, u Glavnoj knjizi Ministarstva iskazana su u iznosu od 56.123 KM. U odnosu na 2013. godinu, potraživanja po ovom osnovu manja su za 62.177 KM. Način obračuna plaća, dodataka i naknada osoblja u vojno - diplomatskim predstavništvima BiH regulirano je Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u vojno - diplomatskim i vojnim predstavništvima BiH¹⁸. Proračunom za 2014. godinu planirana su sredstva za vojno – diplomatska izaslanstva i vojno predstavljanje u inozemstvu u iznosu od 2.458.986 KM, a ukupno je u 2014. godini doznačeno 1.711.631 KM. Od navedenog iznosa, 1.520.857 KM se odnosi na plaće i naknade. U 2014. godini Bosna i Hercegovina je imala svoje predstavnike u osam država. Od iskazanog salda potraživanja (56.123 KM), dio se i dalje odnosi na potraživanje od tri lica kojima je davno istekao mandat, a od kojih Ministarstvo ukupno potražuje 37.905 KM.

Ponovno preporučamo Ministarstvu da poduzme konkretne mjera na rješavanju i naplati evidentiranih zaostalih potraživanja za lica kojima je istekao mandat.

- **Realizacija izvršenog transfera iz 2010. godine (PMA)**

Na osnovu Odluke ministra obrane broj: 11-03-26-5046-2/10 od 14.12.2010. godine, Ministarstvo je deponiralo sredstva u iznosu od 672.604 USD (1.000.000 KM). Sredstva su deponirana za nabavu materijalno-tehničkih sredstava za provođenje Protivminskih akcija (PMA) u 2010/2011 godini. Sredstva su uplaćena 15.02.2011. godine na FMS račun Ministarstva u Trezoru SAD-a za program vojne pomoći Vlade SAD-a za Ministarstvo.

S obzirom da je od ukupno prebačene sume (672.604,41 USC ili 1.000.000 KM) za nabavu materijalno tehničkih sredstava za provođenje protivminskih akcija (PMA), ostalo neiskorišteno 457.968,41 USD, Ministarstvo je sa Vladom SAD potpisalo Pismo ponude i prihvatanja (22.07.2013. godine) da se za preostali dio neutrošenih novčanih sredstava (457.968,41 USD) izvrši nabava druge vojne opreme (ulošci za terenske jakne, jakne i pantalone za kišno vrijeme). Na osnovu ovog zahtjeva potpisano je Pismo ponude i prihvatanja 22.07.2013. godine sa Vladom SAD. Do završetka revizije nije bilo daljnjih aktivnosti na realizaciji ovog programa.

Preporučamo Ministarstvu da, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH i Izaslanstvom SAD-a ubrza aktivnosti i završi realizaciju izvršenog transfera, posebno imajući u vidu vrijeme izvršene uplate.

- **Stalna sredstva**

U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su ulaganja u objekte i opremu koja su izvršena iz proračuna i donatorskih sredstava od datuma kada je osnovano Ministarstvo, kao

¹⁸ Službeni glasnik BiH, broj 31/10.

i dio procijenjene vrijednosti naslijeđene imovine. Stalna sredstva Ministarstva evidentirana su u ukupnom iznosu od 283.970.610 KM, a sastoje se od građevina – vanjska osvjjetljenja, trotoari i ograde (129.996 KM) i montažnih objekata (25.616 KM), opreme (263.076.166 KM), stalnih sredstava u obliku prava (2.771.762 KM), sredstava u pripremi (17.967.070 KM) i ispravke vrijednosti stalnih sredstava (-44.505.968 KM).

Oprema: Vrijednost opreme u glavnoj knjizi Ministarstva iskazana je u iznosu od 263.076.166 KM. U odnosu na 2013. godinu značajnije povećanje odnosi se na uknjiženje procijenjene vrijednosti naslijeđene imovine u iznosu od 221.561.968 KM te povećanja na osnovu primljenih naturalnih donacija, plaćenog PDV-a i špedicije, kao i nabave iz proračuna.

Sredstva u pripremi: Na poziciji sredstva u pripremi evidentiran je saldo u iznosu od 17.967.070 KM, što predstavlja umanjeње za 16.483.956 KM u odnosu na 2013. godinu.

Saldo u iznosu od 14.978.442 KM knjižen na kontu „Priprema i izgradnja ostalih zgrada“ se najvećim dijelom odnosi na investicijska ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva, zbog postojeće problematike državne imovine.

U tijeku 2014. godine, Ministarstvo je sa konta Oprema u pripremi i sa konta Izvori sredstava isknjižilo vrijednost od 16.493.798 KM za koju je sačinilo specifikaciju iz koje se može vidjeti da se ista odnosi na plaćene remonte helikoptera u periodu od 2006.-2011.godine. Iako Ministarstvo isto obrazlaže na način da je navedeni iznos sadržan u procijenjenoj vrijednosti letjelica i zato je bilo potrebno isknjižiti tu vrijednost, za isto nije sačinjena odluka ministra niti je dato obrazloženje u samoj odluci za uknjiženje vrijednosti helikoptera.

Mišljenja smo da je potrebno osigurati da se sve značajnije knjigovodstvene promjene na imovini vrše na osnovu odluka ili odobrenja ovlaštenih lica sa odgovarajućim obrazloženjem.

- **Kratkoročne tekuće obveze**

Kratkoročne tekuće obveze iskazane na 31.12.2014. godine iznose 4.385.293 KM i iste se odnose na obveze prema dobavljačima (4.356.673 KM), obveze po osnovu zakupnina (24.042 KM), obveze prema fizičkim licima (3.400 KM) i obveze po obustavljanim porezima i doprinosima (1.178 KM).

Kratkoročne tekuće obveze prema dobavljačima: Na osnovu prezentiranih informacija, u tijeku 2014. godine bila je jedna Odluka o isplati obveza iz prethodnih godina u iznosu od 5.569 KM, od kojih je isplaćen iznos od 2.735 KM. Mišljenja smo da je u poređenju sa prethodnom godinom kada je po prezentiranim podacima isplaćen značajniji iznos od prethodno navedenog uspostavljanje jedinstvene knjige ulaznih faktura (KUF) u Sektoru za financije i proračun, rezultiralo činjenicom da se smanji plaćanje računa iz prethodnih godina. *Ministarstvu se sugerira da kontinuirano vodi računa o pravilnosti tzv. cut-offs, odnosno točnom razgraničenju i evidentiranju obveza u odgovarajućem obračunskom periodu u kojem su obveze i nastale.*

Konfirmacije salda: U cilju potvrđivanja stanja dobavljača na 31.12.2014. godine na bazi odabranog uzorka za konfirmacije na navedeni datum, analizom primljenih konfirmacija i njihovim poređenjem sa glavnom knjigom Ministarstva ponovo je utvrđeno da postoje neslaganja u saldima obveza prema dobavljačima. Značajnije razlike se većinom odnose na neusuglašene obveze prema elektrodistribucijama Telecom operaterima, koje je potrebno adekvatno obrazložiti i dokumentirati u suradnji sa ovim dobavljačima, utvrditi da li i u kojem iznosu točno predstavljaju obveze Ministarstva te poduzeti daljnje aktivnosti na konačnom usuglašavanju i savršenju stanja.

Ponovo preporučamo Ministarstvu da periodično usuglašava stanja dugovanja sa dobavljačima. Potrebno je uspostaviti adekvatan sustav evidentiranja obveza koji će

omogućiti pravilno evidentiranje i praćenje stanja obveza u financijskim izvješćima Ministarstva.

- **Razgraničeni rashodi**

Na osnovu Naputka Ministarstva financija i trezora BiH¹⁹, Ministarstvo je u Glavnoj knjizi, na kontu razgraničenih rashoda evidentiralo iznos od 10.477.227 KM, što je 3.137.458 KM veće u odnosu na prethodnu godinu.

Na osnovu navedenog Naputka, u 2015. godini je oprihodovano 576.143 KM neiskorištenih sredstava iz 2013. godine i evidentirano kao vanredni prihod institucija BiH. Uvidom u dokumentaciju, konstatirano je kako su se razgraničeni rashodi za nabavu roba i usluga uglavnom odnosili na izdatke za nabavu materijala (3.651.124 KM), izdatke za usluge prijevoza i goriva (3.635.293 KM) i nabavu opreme (1.361.736 KM). Razgraničenja su evidentirana na osnovu sklopljenih kupoprodajnih ugovora sa dobavljačima. Iako je Ministarstvo postupalo po Naputku Ministarstva financija i trezora BiH, evidentno je kako su ponovno na razgraničenjima uglavnom knjiženi rashodi za robe, usluge i radove koji se suštinski odnose na narednu fiskalnu godinu.

Ovakvim postupanjem narušava se načelo modificiranog računovodstvenog temelja definiranog Pravilnikom o računovodstvu, a koje definira da se rashodi priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju, te se stvara iskrivljena slika o stvarno nastalim rashodima tekuće godine.

- **Popis sredstava, potraživanja i obveza**

Popis sredstava, potraživanja i obveza kao i tuđe imovine koja je u posjedu Ministarstva i Oružanih snaga za 2014. godinu organiziran je i izvršen u skladu sa Odlukom o redovnom godišnjem popisu sredstava i obveza prema izvorima sredstava i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem Ministarstva i Oružanih snaga na 31.12.2014.godine. Odlukom su imenovana Središnje popisno povjerenstvo, Povjerenstvo za popis stalnih (osnovnih) sredstava i sitnog inventara u Ministarstvu i Povjerenstvo za popis novčanih sredstava, potraživanja, obveza i zaliha Ministarstva. Popis je izvršen na osnovu Uputstvo o popisu – inventarisanju u Ministarstvu i Oružanim snagama²⁰. Izvješće o popisu Središnjeg popisnog povjerenstva usvojeno je od strane rukovodstva Ministarstva.

Iako ima određenih unapređenja u odnosu na ranije godine, ne može se potvrditi da su popis stalnih sredstava Ministarstva i aktivnosti koje ovaj proces podrazumijeva, izvršeni u potpunosti u skladu sa relevantnim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa (Uputstvo o popisu – inventarisanju u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH broj 12-02-2-1178/12 te Uputstvo o vršenju popisa imovine i obveza proračunskih korisnika - institucija BiH na 31.12. tekuće godine broj 01-St4-50-6438/04).

Popis imovine Ministarstva: Za popis stalnih sredstava Ministarstva imenovano je posebno povjerenstvo od sedam članova. Komisija je izvršila popis i sačinila Izvješće 10.02.2015. godine. Prema Izvješću popisnog povjerenstva, predmet popisa su bila stalna sredstva nabavljena i evidentirana u odsjeku za materijalno-financijsko poslovanje, sredstva naslijeđena od bivšeg federalnog Ministarstva obrane koja su na korištenju u zgradi Ministarstva te sredstva vojno-diplomatskih predstavništava.

Na osnovu provedene revizije, uvidom u popisne liste, Izvješće popisnog povjerenstva, dokumentacije koja je bila sastavni dio Izvješća, te razgovora s članovima popisnog povjerenstva, ustanovljeno je da provedeni popis stalnih sredstava Ministarstva ima određene manjkavosti koje bi trebalo ispraviti u narednom razdoblju.

¹⁹ Uputstvo broj 01-08-16-1-9237-1/10 od 08.12.2010.g.

²⁰ Uputstvo broj 12-02-2-1178/12 od 09.03.2012. godine

Prilikom vršenja popisa Popisnom povjerenstvu je data popisna lista izvučena iz modula stalnih sredstava koja obuhvata stalna sredstva koja se nalaze na većem broju lokacija, a Popisno povjerenstvo je izvršilo popis samo za zgradu Ministarstva, te zbog toga u listi mnoga sredstva nisu popisana. Pored toga, Povjerenstvo je konstatiralo da su liste bile neažurne, te da u njima nedostaju sredstva koja su pronađena prilikom popisa. Korištenjem ovih popisnih lista, postojao je problem pronaći samo sredstva Ministarstva, a računopolagač je naknadno izvršio sravnjenje sredstava na osnovu radne verzije popisa dostavljene od strane Povjerenstva. Lista manjka po konačnom obračunu inventure sačinjena je od strane računopolagača.

Preporučamo Ministarstvu, da u cilju daljnjeg unaprjeđenja ovog procesa, sva zapažanja koja je imalo popisno povjerenstvo uzme u obzir prilikom sljedećeg popisa, te što prije pristupi otklanjanju uočenih slabosti, adekvatno obilježi sva sredstva te riješi pitanje opreme koja je ranije rashodovana.

Popis imovine Oružanih snaga: Popis imovine u Oružanim snagama izvršen je na osnovu naredbe načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga²¹ kojim su definirani rokovi popisa, predmet popisa, metodologija te imenovani članovi popisnih povjerenstava u komandama i jedinicama Oružanih snaga. Popis materijalnih sredstava u Oružanim snagama je proveden unošenjem stanja sredstava u popisne liste. Viškovi i manjkovi utvrđeni popisom (naturalno i finansijski) za sredstva koja se vode u Glavnoj knjizi, proknjiženi su u tekućoj godini nakon donošenja Odluke o prihvatanju rezultata inventarisanja 24.02.2015. godine.

Po prezentiranim podacima, prilikom popisa veliki problem je predstavljao što jedinice nisu mogle da pronađu sva sredstva zbog nedostatka inventurnih brojeva, koja su im naknadno dostavljana, tako da su dodatnim koordinacijama sa Ministarstvom sredstva naknadno pronalazili i usuglašavali stanja. U cilju unaprjeđenja organiziranja i rezultata popisa, mišljenja smo da bi se trebalo kontinuirano u tijeku godine vršiti sravnjavanje sredstava koja se duže na lokacijama, vršiti provjeru lokacije na kojoj se nalaze kao i stanje inventurnih brojeva ili na drugi način osigurati da se ubuduće provođenje popisa izvrši efikasnije. Naime, Uprava za financije i proračun Zajedničkog štaba Oružanih snaga će nastaviti da knjigovodstveno prati u naturalnom obliku naslijeđenu imovinu, stalna sredstva i sitan inventar sve dok ista ne budu procijenjena vrijednosno od strane povjerenstava Ministarstva i dok ne dobiju identifikacijske brojeve, nakon čega će se ista razduživati iz knjiga koje se vode u naturalnom obliku.

U situaciji kada još uvijek dio stalnih sredstava nije evidentiran u poslovnim knjigama Ministarstva, kada se dio sredstava vodi u naturalnim evidencijama kod Oružanih snaga koji se popisuju u naturalnom obliku količinski, postoje poteškoće kod usuglašavanja stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava, kod organizacije i pripreme svih aktivnosti u vezi popisa. Potrebno je ovom procesu pristupiti dosta ozbiljnije, kako bi isti bio završen efikasno i u skladu sa relevantnim propisima. U Izvešću o popisu su navedeni problemi s kojima se povjerenstvo suočavalo prilikom provođenja popisa te zapažanja koja bi trebalo razmotriti u narednom periodu.

Na osnovu svega naprijed navedenog, mišljenja smo kako popis stalnih sredstava Ministarstva treba unaprijediti u skladu sa relevantnim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa, a posebno u dijelu utvrđivanja i svođenja stvarnog stanja na knjigovodstveno stanje po lokacijama, pogotovo uzimajući u obzir činjenicu da konačan elaborat središnjeg popisnog povjerenstva ne sadrži rekapitulaciju izvršenog popisa (knjigovodstvena stanja i stanja utvrđena popisom sa konstatiranim viškovima i manjkovima po lokacijama i njihovo sravnjenje sa ukupnim stanjem u GK.).

Preporučamo Ministarstvu da se organizaciji i pripremi svih aktivnosti kod provođenja popisa pristupi dosta ozbiljnije kako bi isti bio završen efikasno i u skladu sa relevantnim propisima.

²¹ Naredba broj 16-11-16-4-1709-11/14 od 11.11.2014. godine.

- **Status nepokretne i pokretne vojne imovine bivših ministarstava obrane Republike Srpske i Federacije BiH**

Nepokretna perspektivna vojna imovina: Kada je u pitanju nepokretna perspektivna vojna imovina (63 lokacije), a koje, sukladno Odluci Predsjedništva BiH²², trebaju biti uknjižene kao vlasništvo Ministarstva, možemo konstatirati da Ministarstvo poduzima određene aktivnosti vezano za prikupljanje imovinsko pravne dokumentacije, međutim, rješavanje ove problematike ne ovisi samo o Ministarstvu.

Nepokretna neperspektivna vojna imovina: Prema prezentiranim podacima, trenutačno su na korištenju kod Oružanih snaga 27 neperspektivnih lokacija, od kojih su 11 spremne za predaju vladama entiteta. Neperspektivne lokacije u znatnoj mjeri opterećuju Ministarstvo zbog izdvajanja značajnih finansijskih sredstava za čuvanje lokacija, komunalne troškove i potrebna ulaganja za održavanje ovih lokacija.

Ponovno preporučamo da se proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine izvrši u što skorijem roku kako bi se smanjili troškovi kojima su opterećene ove lokacije.

Pokretna perspektivna vojna imovina: Na osnovu prezentiranih informacija, poduzete su značajne aktivnosti u vezi procjene i uknjiženja pokretne perspektivne vojne i ostale imovine koja se ne može svrstati pod vojnu (procijenjene su vrijednosti imovine vezano za motorna vozila i letjelice te su unesena u poslovne knjige ministarstva pod šifrom naslijeđeno). Ministarstvo je procijenilo i u poslovne knjige evidentiralo ukupnu vrijednost perspektivne imovine u iznosu od 221.561.968 KM, međutim još uvijek nije uknjižena sva pokretna imovina koja će po Sporazumu po konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini i dalje služiti za potrebe Ministarstva. Odgovornost za procjenu materijalnih sredstava je na Ministarstvu i revizija se nije upuštala u pojedinačne procjene vrijednosti istih.

Naime, po prezentiranim podacima, u prethodnom periodu završena je procjena vrijednosti dijela pokretne perspektivne vojne imovine (motorna vozila, borbena vozila) u iznosu od 64.163.817 KM i ista su unesena u Glavnu knjigu. Navedeni iznos je korigiran i umanjen za stavke koje nisu trebale biti predmetom procjene i ukupno je sa vozila isknjižena vrijednost od 1.015.632 KM. Po obrazloženju koje smo dobili, sva uknjižena imovina ne predstavlja samo perspektivnu vojnu imovinu, jer ima i veliki broj sredstava koja se ne mogu svrstati kao vojna imovina (kao npr. motorna vozila i sl.).

Procijenjena vrijednost za zrakoplove iznosi 158.413.783 KM i za ovu vrijednost su sredstva uknjiženja u poslovne evidencije Ministarstva na osnovu Odluke o povećanju vrijednosti imovine od 03.06.2014. godine.

Aktivnosti u vezi sa procjenom i evidentiranjem pokretne perspektivne imovine su još uvijek u tijeku. Prema prezentiranim podacima iznos za unos u poslovne knjige za sredstva veze i informatičku opremu bi trebao iznositi 3.242.475 KM, a namještaj i ostale mašine i uređaji bi trebali iznositi 3.856.549 KM. Evidentno je da je u pitanju složen proces koji iziskuje angažiranje resursa Ministarstva te da se za rješenje navedene problematike poduzimaju aktivnosti. Pored toga, uzimajući u obzir činjenicu na obimnost i složenost postupka procjene i uknjižavanja vrijednosti ove imovine, smatramo da je potrebno izvršiti detaljnu analizu ovog procesa u cilju stvaranja realne slike koliko je završeno procjene i uknjižavanja imovine, da bi se na vrijeme locirali problemi u sustavu rada, poduzeli određene korake i iste otklonili kako bi se postupak mogao izvršiti na odgovarajući način.

²² Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH, broj: 01-50-1-1067-27-10/12 od 18.04.2012. godine.

Preporučamo da Ministarstvo u cilju realnog iskazivanja bilančnih pozicija ubrza aktivnosti na procjeni i uknjižavanju pokretne perspektivne vojne i ostale imovine u poslovne knjige Ministarstva.

Mišljenja smo da je potrebno izvršiti analizu procesa procjene i uknjiženja vrijednosti imovine, zatim poduzeti korake u cilju prevazilaženja identificiranih problema, kako bi se sam proces uknjiženja mogao izvršiti na odgovarajući način.

Ostala pokretna imovina: Na osnovu Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini koja će dalje služiti za potrebe Ministarstva, u 2010. godini objavljena je u Službenom glasniku BiH, broj 36/2010 „Lista ostale pokretne imovine“ koja sadrži oko 70.000 stavki pokretne imovine (stalnih sredstava i inventara). Od poduzetih aktivnosti u prethodnom periodu, Komisija za rješavanje strukture stalnih sredstava i sitnog inventara u sustavu obrane po Listi ostale pokretne imovine izvršila je razdvajanje stalnih sredstava, sitnog inventara i zaliha: stalna sredstva 10.493 stavki; sitan inventar 27.043 stavki; zalihe 33.388 stavki. Radi lošeg opisa velikog broja materijalnih sredstava postoji mogućnost odstupanja u pogledu definiranja samog sredstva, tj. da li pripada stalnom sredstvu ili inventaru. Komisija je predložila da se sva razvrstana materijalna sredstva (ukupno 70.924 stavke) preimenuju po jedinstvenom Privremenom Imeniku odobrenih nomenklature brojeva od strane Ministarstva BiH br. 12-16-4-2895/13 od 25.07.2013. godine. Još uvijek nije sačinjen izvještaj od Zajedničkog štaba Oružanih snaga koliko je navedenih stavki procijenjeno.

Ministarstvo je dužno da, bez odlaganja, ubrza aktivnosti i riješi pitanja ostale pokretne imovine objavljene u službenom glasniku koja će služiti za potrebe Ministarstva.

Pokretna neperspektivna vojna imovina: Ostatak neperspektivne pokretne vojne imovine po dogovoru pripada entitetima. Ova imovina se, kao višak rješava prodajom, donacijom ili uništavanjem.

Pokretna neperspektivna vojna imovina je vlasništvo entiteta, iako Ministarstvo odvojeno čuva ovu imovinu u svojim skladištima koju popisuje i naturalno usuglašava sa materijalnim evidencijama. Materijalna evidencija pokretne neperspektivne vojne imovine koja pripada Federaciji BiH vodi se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom štabu Oružanih snaga u Rajlovcu i Mostaru, a materijalna evidencija pokretne neperspektivne vojne imovine koja pripada Republici Srpskoj, vodi se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom štabu u Banjoj Luci.

8. Javne nabave

Ministarstvo je u siječnju 2014. godine donijelo Plan nabava za 2014. godinu. Navedenim aktom je definirana vrsta rashoda, ekonomski kod, vrijednost planiranih sredstava, vrijednost nabave po program menadžerima (vojna obrana, međunarodna suradnja, administracija) te nosilac aktivnosti. Uvidom u predmetni akt može se konstatirati kako isti predstavlja pregled rashoda po ekonomskim kategorijama. Navedenim aktom nisu definirane dosta bitne činjenice (npr. krajnji rok za pokretanje postupka izbora najpovoljnijeg dobavljača, vrsta postupka koji treba da se provede i sl.).

Prema prezentiranim podacima, Ministarstvo je tijekom 2014. godine pokrenulo 103 postupaka za izbor najpovoljnijeg dobavljača za nabavu roba, usluga i radova. Analizirajući dostavljeni pregled provedenih postupaka, može se konstatirati da su za pojedine postupke nabave pokrenuti referati ili donesena odluka o pokretanju postupka, ali da drugih aktivnosti nije bilo. Točnije, od ukupne vrijednosti pokrenutih postupaka nabava (30.102.812 KM) za nabave u vrijednosti od 12.846.754 KM nije navedeno da je postupak ponavljan ili poništen, a u konačnici isti nije okončan izborom najpovoljnijeg dobavljača. Pored toga, uočeno je da se postupci često

ponavljaju, što za posljedicu ima produžetak samog procesa izbora najpovoljnijeg dobavljača, kao i neprovođenje samog postupka nabave u 2014. godini.

Sagledavajući postupke izbora najpovoljnijeg dobavljača uočeni su sistemski nedostaci:

- Ministarstvo je, po odobravanju sredstava iz tekuće pričuve, pokrenulo pregovarački postupak bez objave za izbor najpovoljnijeg dobavljača za nabavu goriva, te akumulatora, guma i baterija, a koji se pravda hitnošću. Uvidom u dokumentaciju nismo se mogli uvjeriti da se radilo o hitnoj nabavci, s obzirom da su same procedure izbora najpovoljnijeg dobavljača trajala duže i od tri mjeseca;
- Prilikom davanja obavještenja o vrijednosti nabavke roba, radova i usluga, za koje je planirano zaključenje okvirnog sporazuma, Ministarstvo definira planiranu jednogodišnju vrijednost ugovora, a ne ukupno planiranu vrijednost okvirnog sporazuma. Ovakav način prezentiranja vrijednosti nabave stvara iskrivljenu sliku potencijalnim ponuđačima;
- Uočeno je da u pojedinim slučajevima i pored činjenice da je danim obavještenjem o nabavi, kao i tenderskom dokumentacijom definirano zaključenje okvirnog sporazuma, Ministarstvo iz nama nepoznatih razloga, sa izabranim dobavljačem ne potpisuje isti. Također, primijećeno je da se pokreće novi postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača i pored činjenice da za nabavu predmetne robe/usluge Ministarstvo već ima zaključen, i još uvijek, važeći okvirni sporazum;
- Također, često rok plaćanja u ugovoru se definira 15 dana od dana ispostavljanja fakture. S obzirom da se isporuka robe vrši na različitim lokacijama, odnosno imajući u vidu disperziju Oružanih snaga, realno navedeni rok plaćanja je kratak. Stoga preporučamo da se prilikom izbora najpovoljnijeg dobavljača nacrtom ugovora definira duži rok plaćanja, jer ne poštivanje ugovorenog roka plaćanja može da prouzrokuje i financijske posljedice po Ministarstvo;
- Uvidom u zaključene ugovore može se konstatirati da isti nisu adekvatni za svaku predmet nabave, posebno za nabavu roba i usluga za potrebe Oružanih snaga. Tako je uočeno da se zaključenim ugovorom definira rok isporuke od dana izdavanja narudžbenice, ali da u praksi taj dokument nije adekvatan za računanje samog roka isporuke, jer je ključni dokument „dispozicija“ koju izdaju Oružane snage;
- Uvidom u realizaciju pojedinih ugovora, odnosno kontrolu fakturiranih troškova po pojedinim ugovorima može se konstatirati da se ista obavlja više formalno. Tako od fakturiranih, npr. 40 stavki, za manje od 50% se može izvršiti kontrola fakturiranih cijena, odnosno manje od 50% ih je navedeno u ugovoru.

Procesom revizije konkretnih postupaka za izbor najpovoljnijeg dobavljača uočeno je sljedeće:

Nabava usluga održavanja za motorna vozila: Testiranjem postupka izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavu pružanja usluga održavanja motornih vozila koji je započet još 2012. godine podjelom na više lotova i po pojedinim lotovima ponavljan više puta, može se konstatirati da je specifikacija tražene robe nejasna i neprecizna. Kao posljedica toga često su tražena pojašnjenja tenderske dokumentacije od strane potencijalnih ponuđača. Točnije, od strane ponuđača su osporavani pojedini dijelovi za određene modele vozila koji su definirani tenderskom dokumentacijom. Navedeno je imalo za posljedicu da se zbog čestih prigovora i žalbi postupci ponavljaju. Uvidom u prispjele ponude može se konstatirati da su, zbog neprecizne tenderske dokumentacije, odnosno specifikacije, ponuđači za istu nabavu na

različit način iskazivali ponude, a što u konačnici nije osiguralo jednakost za ocjenu prispjelih ponuda.

Nabava goriva: Provedena je procedura pregovaračkog postupka bez objave. Ministarstvu su u dva navrata tijekom 2014. godine, zbog poplava, dodijeljena sredstva iz tekuće pričuve za nabavu goriva (dizel, benzin i GM1). Provedena su tri postupka za izbor najpovoljnijeg dobavljača, a na osnovu članka 11. stavak 4. točka a) alineja 4) Zakona o javnim nabavama Bosne i Hercegovine. Procesom revizije u dva provedena postupka, a na osnovu Odluke o hitnoj nabavi pogonskog goriva od 14.07.2014. god i Odluke o hitnoj nabavi GM1 goriva od 23.07.2014. god, su uočene određene slabosti.

Postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavu dizela i benzina planirane vrijednosti 485.183 KM sa PDV-om trajao je prilično dugo. Ukoliko imamo u vidu činjenicu da su sredstva pričuve odobrena odlukom Vijeća ministara BiH od 16.05.2014. godine, referat za nabavu pokrenut od strane Zajedničkog štaba Oružanih snaga 25.06.2014. god, dok je poziv za dostavljanje ponuda upućen tek 14.07.2014.god. Odluku o dodjeli ugovora ministar je potpisao 24.07.2014. god, a ugovor je zaključen 26.08.2014. god. Sam postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača je trajao prilično dugo i postavlja se pitanje opravdanosti za provođenje pregovaračkog postupka bez objave.

Također, izbor najpovoljnijeg dobavljača za nabavu GM1 goriva je trajao prilično dugo i pored činjenice da je i on provođen na osnovu pregovaračkog postupka bez objave, koji se pravda hitnošću. Odlukom ministra od 23.07.2014. godine, pokrenut je postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavu GM 1 goriva, planirana vrijednost 147.000 KM. Odluka o dodjeli ugovora je donesena je 31.07.2014. godine. Međutim, po pribavljenom mišljenju Pravobraniteljstva BiH, ugovor sa najpovoljnijim dobavljačem je zaključen tek 05.09.2014. godine. Ministarstvo je tek 26.08.2014. godine uputilo zahtjev prema Pravobraniteljstvu BiH za davanje mišljenja.

Sagledavši cjelokupan postupak izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavu goriva postavlja se pitanje zašto se Ministarstvo odlučilo da izbora najpovoljnijeg dobavljača vrši provođenjem pregovaračkog postupka bez objave, kada se iz gore navedenih činjenica ne može potvrditi hitnost.

Nabava akumulatora, guma i baterija: Nabava izvršena, pregovaračkim postupkom bez objave, pokretanjem referata o hitnoj nabavi 25.06.2014.godine ukupne vrijednosti od 281.700 KM. Revizijom je ustanovljeno da tenderskom dokumentacijom nisu tražena uvjerenja o plaćenim porezima i doprinosima, kao niti garancije. Također nije dostavljena dokumentacija, odnosno argumentacija na osnovu čega se odlučilo da se pozivi upute samo na adrese devet ponuđača. S obzirom da je postupak trajao relativno dugo, otvara se pitanje zašto se nije koristio pregovarački postupak s objavom obavijesti ili otvoreni postupak.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, smatramo kako se nisu stekli uvjeti za provođenje pregovaračkog postupka. Naročito je diskutabilno provođenje ove vrste postupka bez objave obavijesti. Pregovarački postupak bez objavljivanja obavijesti o nabavi je najmanje konkurentan i transparentan postupak te ga stoga treba koristiti samo u iznimnim slučajevima.

Nabava europaleta (okvirni sporazum 231.546 KM): Ministarstvo je pokrenulo postupak nabave potrošnog materijala (europaleta). Nakon podnošenja prigovora jednog od ponuđača da Ministarstvo već ima potpisan okvirni sporazum za nabavu istog materijala, postupak je u konačnici poništen od Ureda za razmatranje žalbi BiH i nabava izvršena od dobavljača s kojim je Ministarstvo već imalo zaključen važeći okvirni sporazum. *Naknadno se utvrdilo da Ministarstvo sa izabranim dobavljačem nije imalo potpisan okvirni sporazum, već samo kupoprodajni ugovor, iako je tenderskom dokumentacijom u prethodno provedenom otvorenom postupku bilo predviđeno potpisivanje okvirnog sporazuma. Za ovakvo postupanje nismo dobili obrazloženje. Mišljenja smo kako se na ovaj način, odnosno nepotpisivanjem okvirnog sporazuma, neizravno krše i osnovni principi zakona o javnim nabavama.*

Smatramo kako prije pokretanja postupka nabave treba utvrditi ima li Ministarstvo potpisan važeći ugovor za predmetnu nabavu ili mogućnost potpisivanja okvirnog sporazuma, kako se ne bi nepotrebno trošili resursi (ljudski, materijalni) na procedure nabave koje su praktički već provedene.

Nabava odjeće, uniforme i platna: Ministarstvo je izvršilo nabavu maskiranih džempera u iznosu od 99.000 KM od dobavljača "Integral" d.o.o Kladanj prema ugovoru od 10.03.2014. godine. Za predmetnu nabavu, Ministarstvo je dostavilo dobavljaču narudžbenicu 26.03.2014. godine. Dispozicija je dostavljena dobavljaču 08.09.2014. godine, a roba je zaprimljena u skladište 11.09.2014. godine. Dakle, isporuka ugovorenih količina je bila više od pet mjeseci nakon dostavljanja narudžbenice što nije u skladu sa ugovorom prema kojem je rok isporuke 45 dana od dana izdavanja narudžbenice. *Sugeriramo Ministarstvu dosljedno poštivanje ugovorenih rokova isporuke.*

Nabava artikala hrane za ljude i životinje za potrebe pripadnika Oružanih snaga BiH: Izdaci knjiženi na računu hrane i prehrambeni materijal za ljude i životinje ostvareni su u iznosu od 5.186.879 KM i odnose se na nabavu mesa, konzervi, kruha, pita i drugih skladišnih i neskladišnih prehrambenih artikala za potrebe Oružanih snaga. Prije nego što se pristupi izradi plana nabavi, uradi se Plan potreba za hranom. Postupak nabave artikala hrane za ljude i životinje za potrebe pripadnika Oružanih snaga pokrenut je Odlukom ministra od 16.04.2013. godine, a na osnovu Referata o pokretanju ugovaranja artikala hrane za ljude i životinje od 28.11.2012. godine. Referat za ugovaranje sredstva klase I (hrane) je dostavljen 21.01.2013. godine Odsjeku za ugovaranje nabavki i prodaju. Ministarstvo je 29.07.2013. godine objavilo obavještenje o nabavi (42 lota-a) artikala ishrane za ljude i životinje za potrebe pripadnika Oružanih snaga. Nabava artikala hrane za ljude i životinje nakon pet ponovljenih postupaka okončana za 41 lot 26.12.2014. godine. Jedan lot je ponovo poništen jer je nakon provedene procedure izabrani ponuđač obavijestio Ministarstvo da zbog promjene okolnosti koje su nastupile nakon donošenja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača i nemogućnosti urednog izvršenja ugovora odustaje od zaključenja ugovora.

Postupcima revizije je uočeno da je Referat o pokretanju ugovaranja artikala hrane za ljude i životinje nakon dva mjeseca dostavljen Odsjeku za ugovaranje nabava i prodaju. Obavještenje o nabavi je objavljeno nakon šest mjeseci od dostavljanja referata Odsjeku za ugovaranje i prodaju. *Potrebno je uspostaviti efikasno planiranje i pokretanje procedure javne nabave.*

Uvidom u tendersku dokumentaciju javne nabave putem otvorenog postupka za ugovaranje artikala ishrane za ljude i životinje za potrebe pripadnika Oružanih snaga uočeno je da je u tenderskoj dokumentaciji navedeno da su dobavljači kad je u pitanju tehnička i profesionalna sposobnost dužni dostaviti original ili ovjerene kopije HACCP standarda –certifikata i Halal standarda ili Halal uvjeta za ponuđene proizvode. Pregledom ponuda ponuđača uočili smo da su izabrani ponuđači dostavili tražene standarde - certifikate i da su isti važeći u momentu otvaranja ponuda i zaključivanja okvirnog sporazuma. S obzirom da su okvirni sporazumi za sve lotove zaključeni na period od tri godine, uočeno je da u tom periodu od tri godine prestaje rok važenja spomenutih standarda – certifikata. Isto tako ni kupoprodajnim ugovorom nije predviđeno obnavljanje traženih standarda - certifikata.

S obzirom da je jedan od kvalificiranih uvjeta posjedovanje Haccp i Halal standarda – certifikata prilikom izbora najpovoljnijeg ponuđača za nabavu artikala hrane, mišljenja smo da je potrebno tijekom važenja okvirnog sporazuma sa izabranim ponuđačem osigurati važeći standard – certifikat.

Nabave hrane su uglavnom realizirane posredstvom Ugovora zaključenih djelom u 2013. godini i početkom 2014. godine, a na bazi okvirnih sporazuma koji su bili temelj za potpisivanje

pojedinačnih ugovora. Poređenjem faktura dobavljača sa narudžbenicom vidi se da je isporučena roba u skladu sa Ugovorenim cijenama i količinama.

Procesom revizije je konstatirano kako je u određenom broju slučajeva narudžbenica izdata u 2013. godini, a isporuka hrane za neke artikle je bila u 2014. godini i to nekoliko mjeseci nakon dostavljanja narudžbenice. Također uočeno je da je rok isporuke hrane duži od roka koji je predviđen kupoprodajnim ugovorom sa izabranim dobavljačem.

Sugeriramo Ministarstvu dosljedno poštivanje ugovorenih rokova prilikom isporuke hrane i poduzimanje odgovarajućih mjera prema dobavljačima radi neispunjavanja ugovorenih obveza.

Nabava avio karata (okvirni sporazum 454.900 KM): U provođenju procedure javne nabave uočeno je da je Ugovorni organ nije u tenderskoj dokumentaciji naveo precizno definirani obrazac za iskazivanje cijene usluge. Na osnovu definiranih parametara nije se mogla utvrditi stvarna cijena usluge nabavke avio karata. Obrascem za cijenu ponude je zahtijevano iskazivanje popusta na naknadu u apsolutnom iznosu, ali nije zahtjevan iznos osnovice na koju se taj popust primjenjuje te je stoga skoro nemoguće utvrditi konačnu cijenu usluge. S obzirom na naprijed navedeno, smatramo kako se na osnovu definirane tenderske dokumentacije bilo otežano pristupiti izboru najpovoljnijeg ponuđača. Manjkavošću tenderske dokumentacije ograničena je aktivna i pravična konkurencija.

Na osnovu provedenog postupka javne nabave, sa izabranim dobavljačem je potpisan okvirni sporazum na razdoblje od tri godine. Prije potpisivanja ugovora izabrani ponuđač je bio u obvezi dostaviti pristupni račun i šifru za pristup sustavu prodaje avio karata. Ugovor je potpisan, iako ponuđač nije ispunio prethodno navedenu obvezu. Smatramo kako neodložno treba insistirati na ispunjenju naprijed navedene obveze. U protivnom, ako izabrani dobavljač ne ispuni ugovorne obveze, a imajući u vidu propuste i nelogičnosti u provedenoj proceduri javne nabave, sugeriramo da se razmotri mogućnost raskida postojećeg ugovora i pokretanja novog postupka javne nabave vezano za avio karte.

Nabava računarske opreme: Ministarstvo je izvršilo nabavu računarske opreme putem otvorenog postupka. Tenderskom dokumentacijom predviđena je nabava opreme koja je podijeljena u 4 lota. Uvidom u tendersku dokumentaciju ustanovljeno je da se u pojedinim lotovima predviđa nabavka opreme različite namjene te nabava opreme iste namjene u odvojenim lotovima. U ponovljenom postupku sklopljeni su ugovori u vrijednosti 34.908,00 KM sa PDV-om za LOT 1A i ugovor u vrijednosti 69.182,10 KM sa PDV-om za LOT 2.

Mišljenja smo da je boljom podjelom nabave na lotove moguće postići veću konkurenciju i ostvariti povoljniju cijenu. U skladu sa dobrom praksom preporučamo da se oprema iste vrste nabavlja u okviru istog lota.

Nabava aktivne računarske opreme, servera, storage sustava i sustava za pravljenje rezervnih kopija i povrat podataka i implementacija ORACLE Web Center Content:

Ministarstvo je izvršilo je nabavu aktivne računarske opreme, servera, storage sustava i sustava za pravljenje rezervnih kopija i povrat podataka i implementaciju ORACLE Web Center Content putem međunarodnog otvorenog postupka. Nabava je bila podijeljena na 3 lota i to: lot1- Nabavka aktivne računarske opreme, lot2- Server, storage sustav i sustav za pravljenje rezervnih kopija i povrat podataka i lot3- Implementacija ORACLE Web Center Content.

Uvidom u tendersku dokumentaciju uočeno je da u lotu 1 nije definirana minimalna garancija koja mora biti osigurana za tražene uređaje, a u lotu 2 je, pored hardvera, predviđena i nabavka licenci za Microsoft Windows Server operative sustave, iako je istu Ministarstvo dužno nabavljati posredstvom Ministarstva komunikacija i prometa BiH kroz postojeći ESA ugovor. Također, u lotu 3 predviđa se implementacija ORACLE Web Center Content na licencama koje

je Ministarstvo trebalo da dobije kao rezultat sudske nagodbe sa Oracle BH d.o.o.. Ministarstvo nije bilo u posjedu licenci u momentu pokretanja nabave.

Na prijedlog povjerenstva sklopljeni su ugovori: za lot1 – ugovor potpisan sa dobavljačem Logosoft d.o.o. Sarajevo u vrijednosti 493.471,81 KM, za lot3 ugovor potpisan sa dobavljačem INFO STUDIO d.o.o. Sarajevo u vrijednosti 246.051 KM. Za lot2 donesena odluka o poništenju postupka javne nabave.

Mišljenja smo da pokretanje nabave usluga značajne novčane vrijednosti koje su zavisne od licenci koje Ministarstvo ne posjeduje nije dobra praksa te zbog značajnog rizika ne preporučamo ovaj način implementacije usluga. Nabavu licenci za Microsoft Windows Server operativne sustave potrebno je vršiti posredstvom Ministarstva komunikacija i prometa BiH kroz postojeći ESA ugovor. Također, mišljenja smo da je prilikom specificiranja opreme neophodno postaviti zahtjeve po pitanju garantnog roka, i to minimalno 3 godine za serversku i mrežnu opremu kako bi se smanjili troškovi održavanja i osigurao kontinuitet poslovanja.

Nabavka migracije telefonskih centrala Ericsson: Ministarstvo je krajem 2013. godine zaključilo ugovor u vrijednosti od 467.999 KM. Ugovorom su definirani zahtjevi koje sustav treba da ispuni nakon migracije, zahtjevi za centralni sustav za nadzor i upravljanje, zahtjevi za centralni sustav za tarifiranje i kontrolu telefonskih troškova i zahtjevi za sustav za integraciju mobilnih telefona u sustav telefonije.

U skladu sa ugovorom, Ministarstvo je imenovalo nadzorni organ koji je zapisnikom konstatirao da početak realizacije migracije telefonskih centrala bude 07.05.2014.godine, što se smatra danom uvođenja u posao izvođača radova. Od dana uvođenja u posao, izvođač radova se ugovorom obvezao da će u roku od 200 radnih dana završiti instalacije, programiranja i puštanja u rad opreme na svim lokacijama. Tehnički prijem je vršilo Povjerenstvo za tehnički prijem, koja je za svaku lokaciju posebno sačinila zapisnik o tehničkom pregledu. Sustav sa određenim nedostacima zaprimljen je 16.12.2014. godine, što je konstatirano Zapisnikom o tehničkom prijemu. Izvođač radova je dao izjavu da će izvršiti izradu svih neizvršenih radova u roku od 30 radnih dana nakon što Ministarstvo osigura neophodne preduvjete.

Potrebno je da se u što skorijem roku realiziraju sve neizvršene obveze predviđene Ugovorom o migraciji telefonskih centrala za potrebe Oružanih snaga BiH i definirane zapisnikom o tehničkom prijemu, neizvršene zbog ne postojanja adekvatne infrastrukture i opreme koju su trebali osigurati pripadnici Oružanih snaga BiH.

Remont helikoptera: Ministarstvo je krajem rujna 2014. godine sačinilo Informaciju o zahtjevu za izmjene i dopune Odluke o višegodišnjem projektu remonta 4 helikoptera za period 2013.-2014. godina. U ovoj Informaciji Ministarstvo je obrazložilo razloge poništavanja postupaka nabavi iz 2013. godine, razloge izmjene tipova helikoptera u proceduri ugovaranja koja je pokrenuta u 2014. godini te razloge poništavanja postupaka u 2014. godine i nemogućnosti realizacije Odluke Vijeća ministara BiH. Naglašen je i značaj realizacije ovog projekta u realizaciji ključnih funkcija Oružanih snaga koje se odnose na obveznu trenazu letačkog osoblja tijekom godine i pružanja pomoći civilnom stanovništvu te predložilo izmjene navedene Odluke po pitanju broja letjelica (umjesto 4 helikoptera da se remontiraju 2 helikoptera zbog povećanja cijena remonta) i rokova realizacije (umjesto odobrenog perioda 2013-2014. godina, da se rok realizacije produži do kraja 2015. godine).

Prema informacijama iz tekstualnog dijela financijskog izvješća o izvršenju proračuna Ministarstva za 2014. godinu početkom 2015. godine Ministarstvo financija i trezora BiH i Ured za zakonodavstvo BiH su dali pozitivno mišljenje na prijedlog izmjene navedene odluke.

Imajući u vidu da se radi o značajnom projektu i sa aspekta funkcije Oružanih snaga i sa finansijskog aspekta, iako je riječ zaista o specifičnom i kompleksnom predmetu nabave, mišljenja smo da Ministarstvo nije pristupilo dovoljno ozbiljno koliko isti to zahtjeva. Uočeno je da je Ministarstvo od početka realizacije ovog projekta (2013. godina) mijenjalo tipove helikoptera i registarski broj helikoptera koje treba remontirati, obim radova i vrstu postupka nabave.

Potrebno je blagovremeno provesti sve pripremne radnje u svezi sa tehničkim specifikacijama i ispitivanjem tržišta prije samog podnošenja referata i donošenja odluke o pokretanju postupka.

Obzirom da nabava usluga remonta helikoptera još uvijek nije realizirana i da se u narednom periodu planira novi postupak, skrećemo pozornost Ministarstvu da prilikom provođenja novog postupka ima u vidu dosadašnja iskustva i propuste te unaprijedi ovaj proces kako bi se prije samog zaključivanja ugovora, a kasnije i realizacije ugovora izbjegle eventualni problemi i nejasnoće.

9. Ostalo

- **Potencijalne obveze**

Uvidom u interne evidencije Odjeljenja za opće i zajedničke poslove, revizija je i ove godine identificirala značajan broj parnica pokrenutih protiv Ministarstva. Najbrojniji sporovi koji se vode pred nadležnim sudovima, u kojima se ministarstvo pojavljuje kao tužena strana, su sporovi po osnovu naknade štete te sporovi po osnovu rada. U ovom revizijskom izvješću fokus je bio na parnice i druge postupke koji su u neposrednoj vezi sa ili čiji je temelj postupak javne nabave roba i usluga koje Ministarstvo provodi, a koji su imajući u vidu veličinu institucije od izrazitog značaja za njen rad.

Neki od najznačajnijih sporova su i dalje oni protiv Ministarstva, od strane tužitelja Army Shop d.o.o. (više parnica u vrijednostima 229.535 KM – kupovina vizira i pancirnih prsluka za deminare; 350.014 KM – kupovina opreme za misiju u Afganistanu; 691.994 KM – promotivni materijal za vojne olimpijske igre 2010.g.) radi naknade štete. Ovi sporovi su trenutno u stanju mirovanja, odnosno niti jedna od stranaka trenutno ne poduzima bilo kakve procesne radnje, a za isto ne postoji adekvatno objašnjenje.

Spor protiv MEN Prom d.o.o. Travnik (vrijednosti cca 500.000 KM) je ishodovan u korist Ministarstva i to u postupku revizije pravomoćne presude. Iako je spor u konačnici dobiven, mora se primijetiti sporost u reakciji institucije u pravovremenom dostavljanju dokaznog materijala koji je bio od presudnog značaja.

U pogledu pojedinih postupaka javnih nabavki, njihove realizacije koja nije bila u skladu sa odredbama Zakona, pokrenuti su postupci od strane nadležnih istražnih organa, a u cilju utvrđivanja odgovornosti i eventualnog postojanja elemenata krivičnog djela.

Problemi u pogledu provođenja postupaka javnih nabava, kao i realizacije potpisanih ugovora su konstantni. S obzirom na brojnost javnih nabava koje na godišnjem nivou provodi Ministarstvo, iznos sredstava koji se izdvaja za iste greške u njihovom provođenju postaju generator velikog broja sudskih sporova kao i mogućeg gubitka sredstava.

Revizija je konstatirala da problem spore komunikacije i efikasnog protoka dokumentacije, vezane za parnične postupke, na svim relacijama unutar Ministarstva i dalje postoji. Ovakvo stanje predstavlja otežavajući faktor u radu pravnog odjela koje radi na ovim sporovima u korelaciji sa Pravobraniteljstvom BiH.

Menadžment institucije bi trebao iznaći načina, kroz pravnu službu, a u suradnji sa Pravobraniteljstvom BiH, da se sporovi u mirovanju okončaju što je prije moguće i na najbolji mogući način za instituciju, imajući u vidu to da protok vremena znači i veći ukupni iznos radi zateznih kamata.

Menadžment institucije bi trebao posebnu pozornost posvetiti procedurama javnih nabava. Od velike su važnosti pravovremeno i precizno planiranje nabava, te efikasno provođenje postupaka u skladu sa zakonskim odredbama.

Procedure u svezi sa internom komunikacijom u pogledu pravovremenog postupanja u parničnim i drugim sudskim postupcima trebaju biti skraćene čime bi se omogućio što efikasniji i brži protok informacija i akata.

- Programi posebnih namjena

SAR misija

Ugovorom zaključenim još 2007. god sa Direkcijom za civilnu avijaciju Ministarstvo je preuzelo obvezu da za račun Direkcije na teritoriji BiH vrši potragu i spašavanje (SAR misija), a Direkcija se obvezala da će za navedenu uslugu, a na temelju ispostavljenih faktura platiti 30.000 kg goriva potrebnog za izvođenje letenja za trenažu posada koje su uključene u sastav dežurstva, te troškove za angažiranje, 24-časovno dežurstvo, 4 člana posade helikoptera. S obzirom da zaključenim ugovorom nisu precizno definirana prava i obveze ugovornih strana, fakturiranje troškova tijekom 2014. godine od strane Ministarstva nije bilo. Točnije, u prosincu je Ministarstvo izvršilo obračun troškova samo za dežurstvo posade i iste je fakturiralo Direkciji (73.000 KM). Ostale troškove Ministarstvo nije fakturiralo, niti je vršena procjena utroška ostalih sredstava koji se vežu za pružanje ove usluge. Napominjemo da revizija već duži niz godina skreće pozornost na sam način fakturiranja troškova, kao i isplatu naknade/dnevnice za dežurstvo te stoga smatramo da je potrebno zaključenjem novog ugovora precizno definirati prava i obveze ugovornih strana.

Preporučamo da Ministarstvo zauzme proaktivan stav po ovom pitanju te da prilikom ugovaranja ove usluge vodi se principom zaštite interesa Ministarstva.

- Donacije

Novčane donacije: U 2014. godini Ministarstvo je evidentiralo pet projekata koji se financiraju iz donatorskih sredstava, a to su: donacije Vlade SAD-a, donacije prijateljskih zemalja, donacije za Centar za obuku za operacije potpore miru – PSOTC (engl. Peace Support Operations Training Center), donacija Norveškog Instituta za Međunarodne odnose – NUPI i donacija za Futsal Cup for Peace - CISM. Sredstva u iznosu od 1.850.360 KM su prenesena iz 2013. godine, a u tijeku 2014. godine uplaćeno je ukupno 493.443 KM, tako da je Ministarstvo u konačnici raspolagalo sa 2.343.803 KM. Za praćenje realizacije ovih projekata uspostavljeni su zasebni projektni kodovi u ISFU sustavu.

Centar za obuku za operacije potpore miru – PSOTC osnovano je 2003. godine kao multinacionalni projekt osamnaest država, o čemu je 14.09.2009. godine zaključen Memorandum o razumijevanju između Vijeća ministara BiH i Partnera. Centar se djelom financira iz proračuna Ministarstva, a djelom iz donatorskih sredstava. Vezano za donatorska sredstva, ukupno je na raspolaganju bilo 1.603.052 KM, ali je u izvještajnom razdoblju utrošeno svega 119.194 KM što predstavlja oko 7% izvršenja.

Nadalje, prema prezentiranim podacima u 2014. godini, kao ni prethodnih godina, nije bilo realizacije na projektu Vlade SAD-a i projektu Donacija prijateljskih zemalja. Ukupno je za ova dva projekta Ministarstvo raspolagalo sa 662.324 KM.

Prema prezentiranim podacima, po svim projektima je u 2014. godini utrošeno svega 182.507 KM, a ostatak u iznosu od 2.161.296 KM je prenesen u narednu godinu.

Na osnovu svega naprijed navedenog, možemo zaključiti kako je stupanj realizacije donatorskih sredstava izuzetno nizak.

Skrećemo pozornost Ministarstvu da zauzme proaktivan stav vezano za realizaciju donatorskih sredstava, te da se pri planiranju financiranja određenih aktivnosti iz proračuna, vodi računa o mogućnosti korištenja raspoloživih donatorskih sredstava.

Naturalne donacije: Ukupno naturalne donacije aktivirane u 2014. godini iznose 8.396.761 KM sa PDV-om (odnosno 7.100.774 KM bez PDV-a), od kojih se najznačajniji iznos od 7.158.243 KM sa PDV-om (odnosno 5.980.835 KM bez PDV-a) odnosi na primljenu donaciju komunikacijske opreme od vlade SAD. Plaćeni PDV i špedicija na kapitalnim izdacima u 2013. i 2014. godini za primljene donacije iznose 1.295.987 KM i plaćen je iz sredstava kapitalnih izdataka.

Kod stavljanja naturalnih donacija (sa naglaskom na stalna sredstva), uočeno je da se ne aktiviraju sa datumom prijema fakture ili datumom ulaza istih u materijalno knjigovodstvo. Na osnovu prezentiranih informacija, prije izvršenog knjiženja ne postoji jedinstvena sveobuhvatna evidencija prijema naturalnih donacija na nivou Ministarstva i Oružanih snaga, na osnovu koje bi se na vrijeme poduzimale aktivnosti da iste budu ažurno uknjižene u poslovne evidencije (npr. ukoliko se čeka na neke dodatne dokumente, odluke i sl.).

Ponovo sugeriramo Ministarstvu da posveti više pozornosti načelu ažurnosti u provođenju i evidentiranju poslovnih promjena nakon prijema naturalnih donacija sa naglaskom na stalna sredstva te da unaprijedi postupak evidentiranja istih u poslovne knjige Ministarstva.

Pored toga, prijem i evidentiranje naturalnih donacija bi trebalo urediti internim pravilnikom ili drugom vrstom pravnog akta koji bi doprinio da se unaprijedi interna evidencija koja bi trebala biti sveobuhvatna, kao i sam postupak prijema i evidentiranja istih.

Povrat plaćenog PDV-a na primljene naturalne donacije: S obzirom da Ministarstvo svake godine izdvaja sredstva za plaćanje PDV-a na naturalne donacije koje se ostvaruju najvećim dijelom kroz programe pomoći, na koje po prezentiranim informacijama do sada nije ostvarilo povrat izvršene uplate (iako su nam prezentirani podaci da su u nekim slučajevima tražili isti, a povrat uplate bi se mogao ostvariti uz uvjet da u dozvoljenom roku dostave potrebnu dokumentaciju), mišljenja smo da ovom segmentu treba posvetiti više pozornosti te da u ugovorenim rokovima šalju zahtjeve za povrat uz osiguranje potrebne i adekvatne dokumentacije. Ministarstvo je poduzimalo određene aktivnosti po ovom pitanju (slanje zahtijeva za povrat upućene Upravi za neizravno oporezivanje), međutim, do sada, kako je prezentirano, isti nisu bili riješeni u korist Ministarstva. *Ministarstvu je sugerirano da zauzme proaktivan stav po pitanju povrata PDV-a.*

- **IT revizija**

Sustav za kontrolu i evidenciju plaća: Sustav za kontrolu i evidenciju plaća je razvijen kao neovisan segment informacijskog sustava. U prethodnim godinama su urađena određena poboljšanja sustava te realizirane preporuke koje su se odnosile na kreiranje log zapisa i

rezervnih kopija u skladu sa procedurama. Međutim i dalje postoji mogućnost unapređenja sustava implementacijom dodatnih funkcionalnosti (npr. kreiranjem interfejsa između sustava plaća i kadrova).

Ugovor za nabavu novog sustava plaća i personala je zaključen u 2013. godini. U procesu implementacije došlo je do neusuglašenosti zahtjeva i smjernica šta zaista treba dobavljač da implementira po ovom ugovoru. Dokument kojim se definiraju obveze dobavljača je u međuvremenu usuglašen. U tijeku je procedura potpisivanja Aneksa ugovora kojim praktično treba da se definiraju novi rokovi za implementaciju projekta. Projekat se praktično i dalje nalazi u pred testnoj fazi, a potpisivanjem Aneksa ugovora isti će ući u testnu fazu.

Ministarstvo je za unapređenje postojećeg sustava plaća kao i za povezivanje novog sustava plaća, te za unapređenje cjelokupnog informacionog sustava, izvršilo nabavu i instalaciju mrežne opreme i povezalo 28 lokacija putem SDH mreže.

Kako bi sustav za kontrolu i evidenciju plaća bio sigurniji i funkcionalniji mišljenja smo da treba:

- ***U skladu sa donesenim procedurama za pravljenje rezervnih kopija podataka, i dalje vršiti kreiranje i čuvanje istih. Vršiti periodično testiranje rezervnih kopija podataka.***
- ***Razmotriti potrebe implementacije interfejsa putem koga bi se jednom unosili personalni podaci za postojeće sustave kadrova i plaća, imajući u vidu implementaciju novog sustava.***

Unaprijediti proces upravljanja i koordinacije projektima te pravovremeno poduzimati aktivnosti kako ne bi dolazilo do velikog kašnjenja u realizaciji istih. Nakon zaključivanja Aneksa ugovora pratiti dinamiku i omogućiti dalju pravovremenu implementaciju projekta.

Spojni putevi: Ministarstvo je planiralo da se svi iznajmljeni spojni putevi u 2014. godini zamijene sa konekcijama na SDH mrežu. Spojni putevi se iznajmljuju, kako bi se putem isti isključivo ostvarila usluga prijenosa glasa – VoIP usluga. U postojećem sustavu, na lokacijama koje su povezane na SDH mrežu, istovremeno se više ne plaća zakup vodova. Izvršeno je reprogramiranje postojećih komunikacionih sustava kako bi se omogućio prijenos glasa putem SDH mreže. Realizacijom projekta migracije telefonskih centrala Ericsson pripremljene su ostale lokacije za uvezivanje u VoIP sustav putem SDH mreže.

Trenutno je uvezano 28 lokacija u sustav koji omogućava prijenos podataka i glasa. Od toga je u 2014. i početkom 2015. godine uvezano 9 lokacija koje su bile pod zakupom, dok ostale uvezane lokacije ranije nisu bile pod zakupom. VoIP je implementiran na svim lokacijama.

Sve prethodno (povezivanje na SDH mrežu, reprogramiranje i migracija telefonskih centrala) je uticalo da se troškovi zakupa spojnih puteva u odnosu na 2013. godinu značajno smanje.

Planirano je da se poveže 31 lokacija, a preostale su tačke na kojim je već fizički postavljena oprema. Ostalo je da Agencija za identifikacijske isprave, evidenciju i razmjenu podataka i Predsjedništvo instaliraju opremu za svoje tačke kako bi se preostale lokacije uvezale u SDH mrežu. Uvezivanjem preostalih lokacija u SDH mrežu dodatno će se smanjiti troškovi zakupa spojnih puteva.

Neophodno je realizirati uvezivanje i preostalih lokacija u VoIP sustav putem SDH mreže te tako implementirati kompletnu i funkcionalnu mrežu za prijenos podataka i glasa za potrebe Ministarstva.

10. Korespondencija

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2014. godinu. U komentarima su uglavnom prihvaćeni nalazi i preporuke revizije.

Članovi tima za financijsku reviziju

Danijel Jozić, viši revizor

Nataša Timotija, viši revizor

Vlatko Malbašić, viši revizor

Seida Kapo, revizor

Nataša Pavlović, revizor

Enes Alić, revizor

Ivona Kozar, revizor

Rukovoditelj Odjela za financijsku reviziju i vođa tima

Munevera Baftić, viši revizor

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvalitete

Dragoljub Kovinčić, viši revizor

III PRIVITAK

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Pregled rashoda proračuna za 2014. godinu

Naziv institucije: Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine

Tabela I

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	278.654.000	-96.323	278.557.677	272.717.360	98
Bruto plaće i naknade	189.719.000	300.000	190.019.000	189.900.913	100
Naknade troškova zaposlenih	51.054.000	-574.844	50.479.156	50.072.612	99
Putni troškovi	3.009.000	100.000	3.109.000	3.109.000	100
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	791.000	-44.400	746.600	745.719	100
Izdaci za energiju i kom. usluge	7.473.000	2.900	7.475.900	6.408.010	86
Nabavka materijala	10.676.000	-330.410	10.345.590	7.940.907	77
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	5.592.000	2.459.528	8.051.528	7.422.216	92
Unajmljivanje imovine i opreme	384.000	15.000	399.000	314.966	79
Izdaci za tekuće održavanje	6.800.000	-2.928.150	3.871.850	3.870.153	100
Izdaci za osiguranje	354.000	184.800	538.800	538.534	100
Ugovorene i druge posebne usluge	2.802.000	719.253	3.521.253	2.394.330	68
2. Kapitalni izdaci	3.900.000	-1.724.677	2.175.323	1.906.066	88
Nabavka zemljišta		0	0		
Nabavka građevina		0	0		
Nabavka opreme	3.890.000	-1.904.427	1.985.573	1.890.939	95
Nabavka ostalih stalnih sredstava		189.750	189.750	15.127	8
Rekonstrukcija i invest.održavanje	10.000	-10.000	0		
3. Tekući grantovi	50.000	0	50.000	50.000	100
Grantovi pojedincima	50.000		50.000	50.000	100
3.a Kapitalni grantovi	250.000	0	250.000	250.000	100
Kapitalni grantovi pojedincima	250.000		250.000	250.000	100
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	7.480.000	7.480.000	0	0
Remot helikoptera		7.480.000	7.480.000		0
5. Novčane donacije	0	2.343.803	2.343.803	182.507	8
Donacije Vlade SAD-a		558.706	558.706	0	0
Donacija prijateljskih zemalja		103.618	103.618	0	0
Središte za obuku za operacije potpore miru - PSOTC		1.603.052	1.603.052	119.194	7
Obuka i edukacija specijaliziranog personala OS BiH - NUPI		59.013	59.013	49.066	83
Donacija VI CISM FUTSAL CUP for PEACE		19.414	19.414	14.247	73
Ukupno (1+2+3+4+5)	282.854.000	8.002.803	290.856.803	275.105.933	95

Napomena:

U koloni 3 - Usklađivanje proračuna uključena je Izmjenama i dopunama zakona o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik broj 60, prestrukturiranje proračunskih sredstava, Odobrena tekuća rezerva, višegodišnja kapitalna ulaganja i novčane donacije van proračuna. Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo dana 28.02. 2015. godine.

Ministar:
Marina Pendeš

Bilans stanja na dan 31.12.2014. godine

Naziv institucije: Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine

Tabela II

Opis	31.12.2013	31.12.2014.	Index 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	1.090.536	827.612	76
Novčana sredstva	187.034	192.413	103
Kratkoročna potraživanja	903.503	635.199	70
Kratkoročni plasmani	0	0	
Interni finansijski odnosi	0	0	
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	0	0	
2. Stalna sredstva	51.509.182	239.464.731	465
Stalna sredstva	69.986.119	283.970.610	406
Ispravka vrijednosti	18.476.937	44.505.968	241
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	51.509.182	239.464.731	465
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	52.599.719	240.292.343	457

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	34.911.982	35.238.101	101
Kratkoročne tekuće obveze	7.352.669	4.385.293	60
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obveze prema zaposlenima	20.217.074	20.375.530	101
Interni finansijski odnosi	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	7.342.239	10.477.277	143
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	51.509.182	239.464.731	465
Izvori sredstava	51.509.182	239.464.731	465
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	86.421.165	274.702.833	318
------------------------------	-------------------	--------------------	------------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.8. stav 4., napomenuto je da bilans stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo financija i trezora na nivou Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo dana 28.02. 2015. godine

Ministar:
Marina Pendeš

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2014. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o financiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 33/07 i 16/10 i protokol Ministarstva financija i trezora broj: 01-05-02-1-656-1/12 od 23.01.2012. godine) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH (protokol Ministarstva financija i trezora BiH broj: 01-08-02-1-644-1/12 od 20.01.2012. godine). Rukovodstvo je također obvezno da postupa u skladu sa Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2014. godinu (Službeni glasnik BiH broj 104/13) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi;

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za poduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 02.04.2015.god.

Ministar:

Marina Pendeš